

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS ABSOLVENTU MONITORINGS 2023. MONITORINGA GADS

2026

Augstākās izglītības iestāžu absolventu nodarbinātības dati tiek publiskoti septīto gadu.

Pirmā datu kopa 2019. gadā deva ieskatu 2017. gada absolventu darba gaitās gadu pēc absolvēšanas.

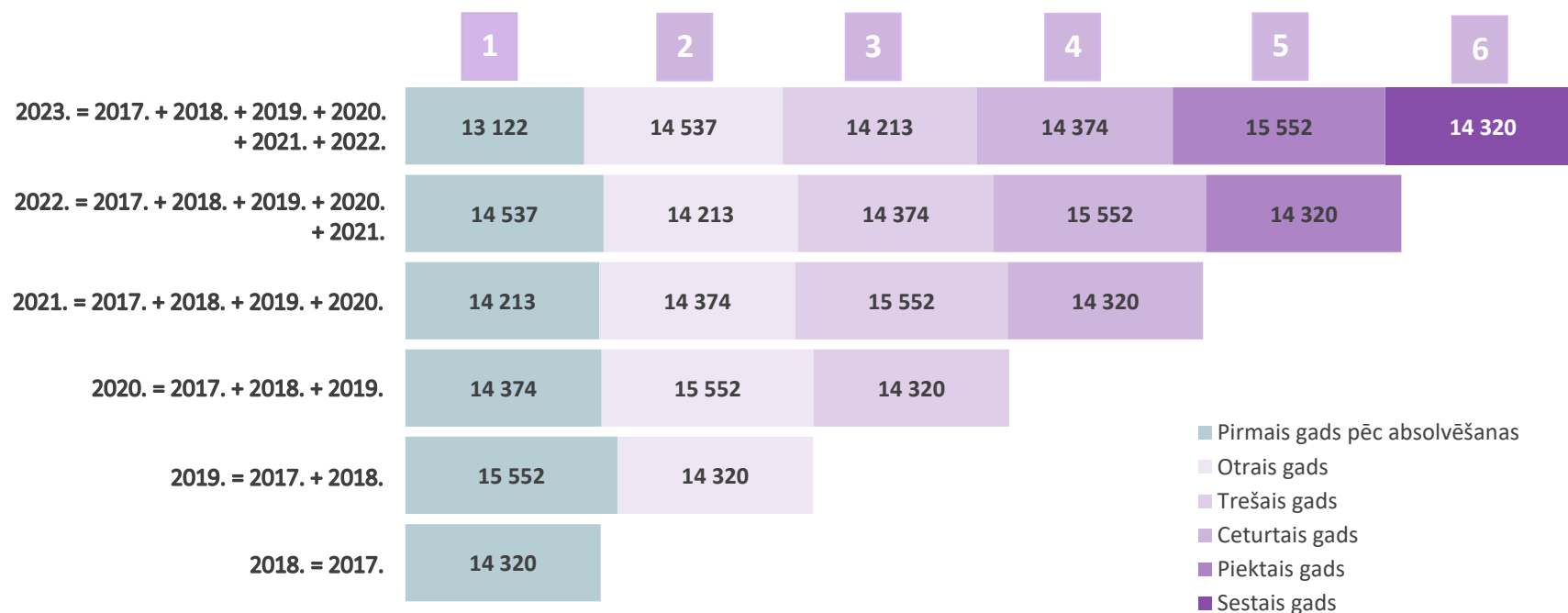
2020. gadā datubāzei pievienoja 2018. gada absolventu darba gaitas 2019. gadā, kā arī monitorēja 2017. gada absolventu nodarbinātību otrajā gadā pēc augstākās izglītības iestādes absolvēšanas. Tā katru gadu tika turpināta datu uzkrāšana un pievienošana, veidojot salīdzinājumu starp gadiem.

2023. gadā pievienoti 2022. gada absolventu darba gaitu ieraksti gadu pēc absolvēšanas un turpināts 2021., 2020., 2019., 2018. un 2017. gada absolventu monitorings attiecīgi pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā gadā pēc absolvēšanas.

Apkopotie dati pieejami Latvijas atvērto datu portālā (https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/2017_2021-g-latvijas-augstakas-izglitibas-iestazu-absolventi-2020-2022-monitoringa-gados; https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/2017-18-g_augstakas-izglitibas-iestazu-absolventi-2018-19-gada), kā arī Absolventu monitoringa publikācijās (<https://www.viis.gov.lv/augstakas-izglitibas-absolventu-monitoringa-publikacijas>) un Absolventu monitoringa rīkā (<https://www.viis.gov.lv/monitoringa-riki>), savukārt dati pētniecībai – Centrālajā Statistikas pārvaldē (<https://stat.gov.lv/lv/petniecibai>).

1. Monitoringa datu kopa un apjoms

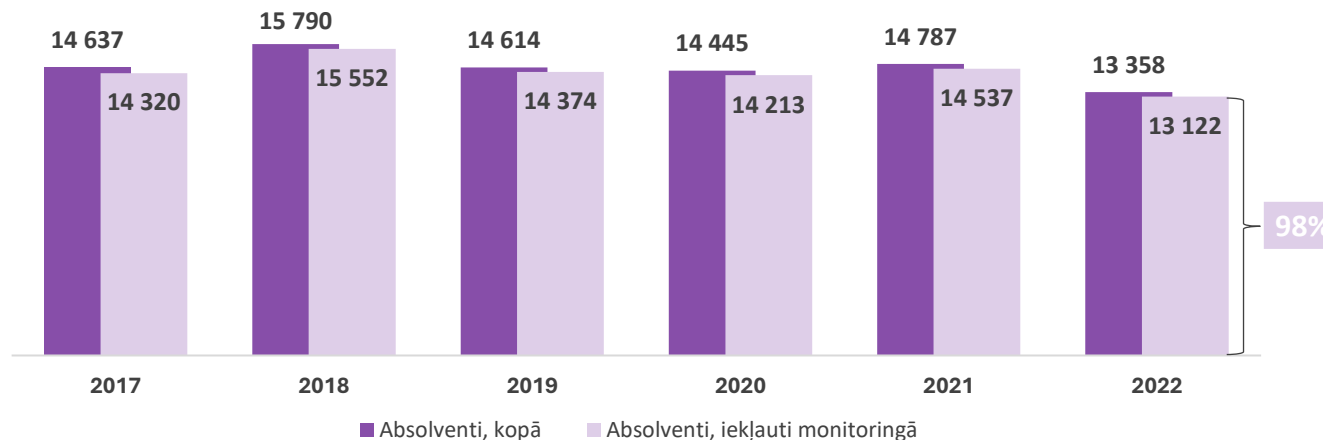
1. attēls. Absolventu monitoringa datu bāzes ierakstu skaits pēc monitoringa un absolvēšanas gada

Visas iepriekš publicētās absolventu monitoringa publikācijas¹ uzrāda tendences, kā mainās absolventu nodarbinātības rādītāji palielinoties gadu skaitam starp absolvēšanu un monitoringa īstenošanu. Šajā absolventu monitoringā tiks aplūkotas absolventu nodarbinātības tendences jau sešu gadu griezumā (kopš 2017. gada). Kopā 2023. gada monitoringa datos ir apkopota informācija par 86 118 Latvijas augstākās izglītības absolventiem laika periodā 2017.-2022. gads.

¹ <https://www.viis.gov.lv/augstakas-izglitiba-absolventu-monitoringa-publicijas>

Absolventu monitoringa aptver 98% Latvijas augstākās izglītības iestāžu absolventus, kuriem absolvējot ir Latvijas Republikas personas kods

Absolventu monitoringam datu kopas no Valsts izglītības informācijas sistēmas (turpmāk – VIIS) tiek iesniegtas Centrālajai statistikas pārvaldei (turpmāk – CSP). Dati tiek sniegti tikai par augstākās izglītības iestādes absolvējušajām personām, kurām VIIS ir dati par personai piešķirtu Latvijas Republikas personas kodu (turpmāk – LR PK). Tādējādi absolventu monitoringa ietvaros uz CSP tiek nodoti dati par 98% no Latvijas augstākās izglītības iestāžu absolventiem (t.sk. arī par tiem absolventiem, kuriem uz absolvēšanas laiku ir uzturēšanās atļaujas jeb trešo valstu² pilsoņiem). Datu kopās netiek iekļauti Eiropas valstu pilsoņi, kā arī ir daži datu kopu izņēmumi atsevišķos absolvēšanas gados³.

2. attēls. Absolventu skaits (visi, kalendārajā gadā) un absolventu monitoringa datu kopā iekļauto absolventu skaits pēc absolvēšanas kalendārā gada

Dinamikā skatot, pieaug absolventu skaits, par kuru nodarbinātību var nebūt ziņu valsts reģistros. Tāpēc, lai dati būtu korektāk salīdzināmi, atsevišķos aprēķinos, kas ir iekļauti šajā augstākās izglītības absolventu monitoringa pārskatā, tiek izslēgta personu, par kuru nodarbinātību vai kādu no to raksturojošiem lielumiem (piemēram, nozare, kurā persona nodarbināta) nav informācijas Latvijas valsts reģistros, ietekme, lietojot relatīvos rādītājus, piemēram, nodarbinātības indikatoros izmantojot rādītājus, kas ir pārrēķināti uz absolventiem, par kuru darba gaitām ir informācija.

² Eiropas Savienībā (ES) ar terminu "trešā valsts" apzīmē visas valstis, kas nav ES dalībvalstis, ne Eiropas Ekonomiskās zonas (tai skaitā Islande, Norvēģija un Lihtenšteina), kā arī Šveice. Trešās valsts pilsonis ir persona, kura nav Latvijas Republikas, kā arī citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsonis.

³ Absolventu monitoringā nav iekļauti Rīgas Stradiņa universitātes doktori 2017.-2019. gada absolventi un Rīgas Pedagoģijas un vadības augstskolas 2017. gada absolventi.

2. Apkopojošā informācija

Nodarbinātības un ienākumu tendenču dinamika uzrāda konsekventu augstākās izglītības vērtības pieaugumu gan tautsaimniecības (augsta un pieaugoša nodarbinātība, t. sk. augstākās kvalifikācijas profesijās), gan indivīda (ienākumu līmenis otrajā, trešajā, ceturtajā un piektajā gadā pēc absolvēšanas pieaug) līmenī.

Jāņem vērā, ka augstākās izglītības absolventu monitorings lielākā mērā atspoguļo tautsaimniecības nozaru specifiku un korelē ar darba tirgus attīstības tendencēm šajās nozarēs kopumā.

1. tabula. Absolventu monitoringa pamatrezultāti dinamikā, pēc monitoringa un absolvēšanas gada

ABSOLVĒŠANAS GADI / MONITORINGA GADI																										
MONITORINGA GADS	2018	2019			2020				2021					2022					2023							
ABSOLVĒŠANAS GADI	2017	2017	2018	2017.-2018.g.	2017	2018	2019	2017.-2019.g.	2017	2018	2019	2020	2017.-2020.g.	2017	2018	2019	2020	2021	2017.-2021.g.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017.-2022.g.
GADS PĒC ABSOLVĒŠANAS	1	2	1	2, 1	3	2	1	3, 2, 1	4	3	2	1	4, 3, 2, 1	5	4	3	2	1	5, 4, 3, 2, 1	6	5	4	3	2	1	6, 5, 4, 3, 2, 1
ABSOLVENTU NODARBINĀTĪBA																										
NODARBINĀTĪBA*	87,10%	88%	87,6%	87,8%	87,9%	87,4%	87,7%	87,6%	87,8%	88,1%	87,2%	87,8%	87,7%	88,2%	88,9%	88,1%	88,1%	87,2%	88,1%	88,7%	88,5%	88,4%	88,1%	87,6%	87,7%	88,2%
T.SK. AUGSTĀKAJĀ KVALIFIKĀCIJĀ**	78,70%	81%	79,2%	80,1%	83,7%	82,9%	81,2%	82,6%	85,1%	84,2%	83,5%	82,4%	83,8%	86,2%	85,8%	84,8%	84,7%	82,8%	84,9%	86,9%	86,3%	85,6%	85,4%	85,1%	82,9%	85,4%
ABSOLVENTU IENĀKUMI																										
VIDĒJĀ SVĒRTĀ GADA IENĀKUMU VĒRTĪBA, EUR	14 678	17 662	15 968	16 774	19 465	17 817	16 996	18 075	23 634	21 430	20 697	20 327	21 510	26 281	23 861	23 311	23 254	21 054	23 542	28 243	25 747	25 911	26 210	24 637	24 042	25 200
ABSOLVENTU UZŅĒMĒJDARBĪBA																										
DIBINĀJUŠI UZŅĒMUMUS	NA	3,1%	3,1%	3,1%	8,3%	9,6%	8%	8,6%	11,5%	10,1%	9,7%	9,4%	10,2%	12,1%	10,6%	10,5%	10%	9,2%	10,5%	13%	11,4%	11,3%	10,7%	9,9%	8,5%	10,8%

* Absolventu, par kuru darba gaitām ir informācija, nodarbinātības īpatsvars.

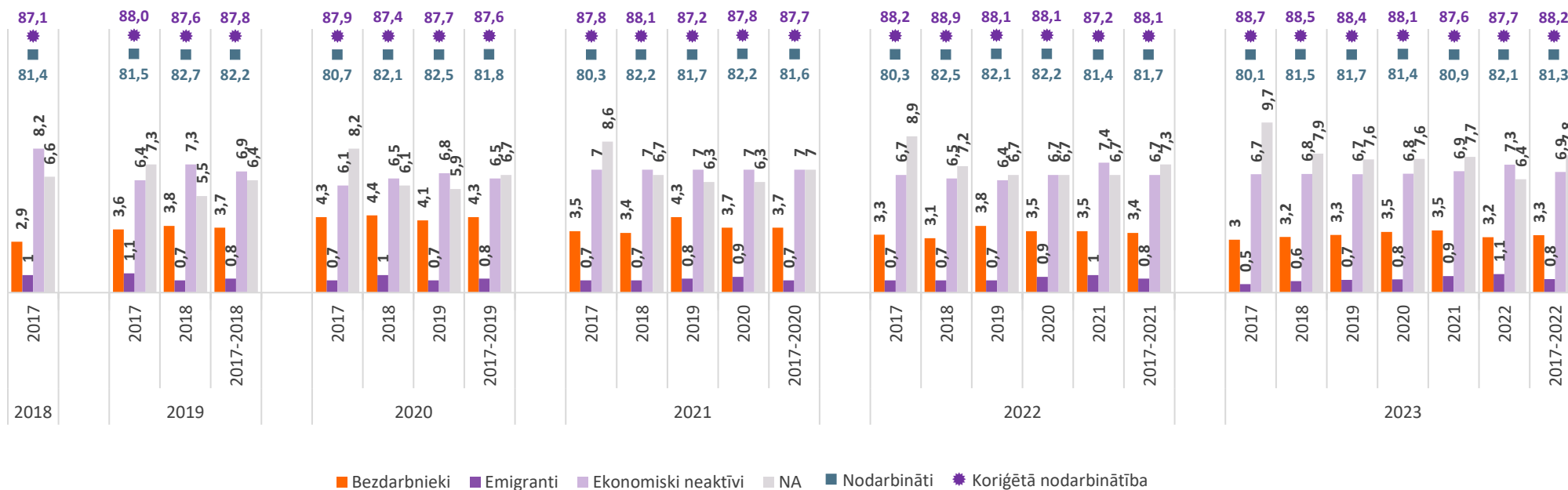
** 0, 1, 2, 3 pamatgrupās (NBS (Nacionālo Bruņoto Spēku) profesijas, vadītāji, vecākie speciālisti un speciālisti atbilstīgi LR Profesiju klasifikatoram⁴) nodarbināto absolventu īpatsvars, no nodarbinātajiem absolventiem.

⁴ 2017. gada 23. maija Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām": <https://likumi.lv/ta/id/291004-noteikumi-par-profesiju-klasifikatoru-profesijai-atbilstosiem-pamatuzdevumiem-un-kvalifikācijas-pamatprasībām>

3. Nodarbinātība

Augstā absolventu nodarbinātības tendence saglabājas arī 2023. monitoringa gadā

Arī 2023. monitoringa gadā nodarbinātības struktūra uzrāda vairāk kā 80% augstākās izglītības iestāžu absolventu nodarbinātību, bet “koriģētās” nodarbinātības rādītājs⁵ vidēji ir 88,2%, un šis rādītājs ir 87%-88% līmenī visos monitoringa gados. Emigrācija vidēji nepārsniedz 1 % atzīmi. Savukārt bezdarba līmenis 2023. gadā kopumā nedaudz krita salīdzinot ar iepriekšējo monitoringa gadu (*no 3,4% uz 3,3%, attiecīgi starp visiem monitoringa gada absolventiem*), un bezdarba līmenis starp augstākās izglītības iestāžu absolventiem tāpat saglabā tendenci būt ievērojami zemākam kā valstī vidēji⁶.

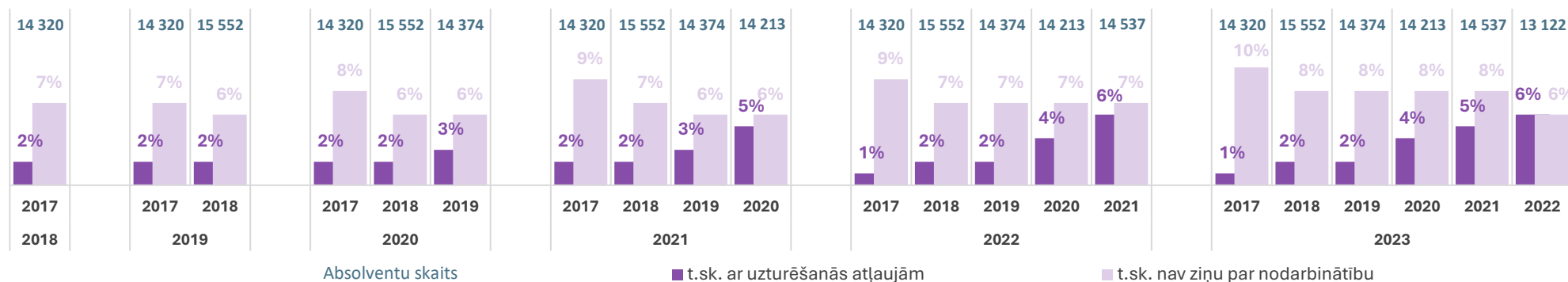

3. attēls. Absolventu nodarbinātības struktūras rādītāji pēc absolvēšanas un monitoringa gada (%)

⁵ Pārreķinot nodarbinātības līmeni attiecībā uz tiem absolventiem, par kuru nodarbinātības statusu ir informācija.

⁶ Valstī vidēji 2018. gadā – 7,4%, 2019. gadā – 6,3%, 2020. gadā – 8,1%, 2021. gadā – 7,6%, 2022. gadā – 6,9%, 2023. gadā – 6,5% (CSP: <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/darbs/bezdarbs/tabulas/nbb010-bezdarba-limenis-pa-vecuma-grupam-pec-tautibas-un?themeCode=NBBA>).

Personu ar uzturēšanās atļaujām īpatsvars pēdējos absolvēšanas gados palielinās līdz ar mobilo studentu no trešajām valstīm pieaugumu. Tāpat arī var novērot, ka ar katru gadu kopš absolvēšanas brīža pieaug īpatsvars tiem absolventiem, par kuru nodarbinātību nav nekādas informācijas.

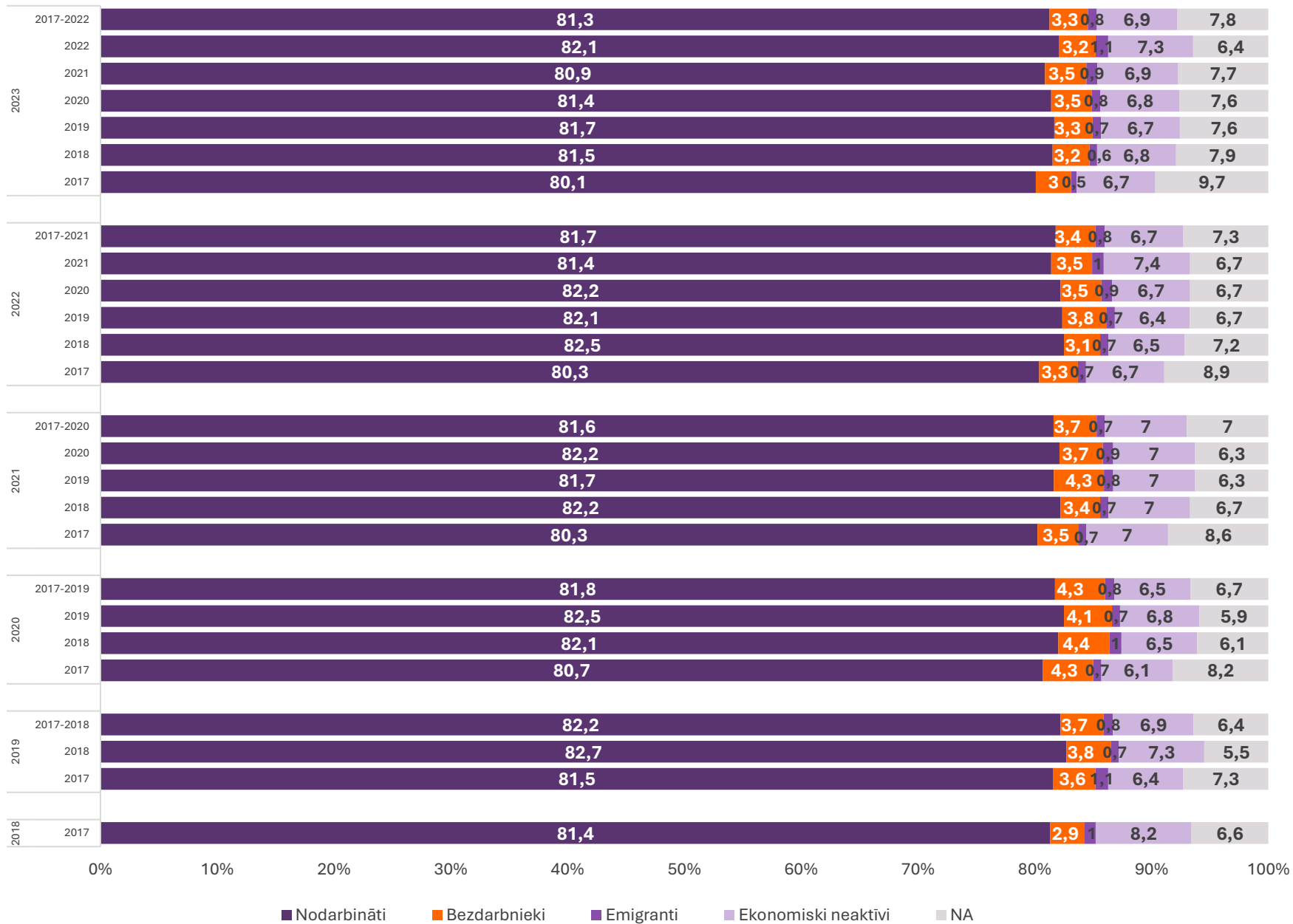

4. attēls. Absolventu ar uzturēšanās atļaujām un absolventu, par kuru nodarbinātību nav ziņu, īpatsvari no absolventu monitoringā iekļauto absolventu skaita

2. tabulā un 5. attēlā apkopoti visi galvenie rādītāji par pēdējiem sešiem monitoringa gadiem kopš 2018. gada.

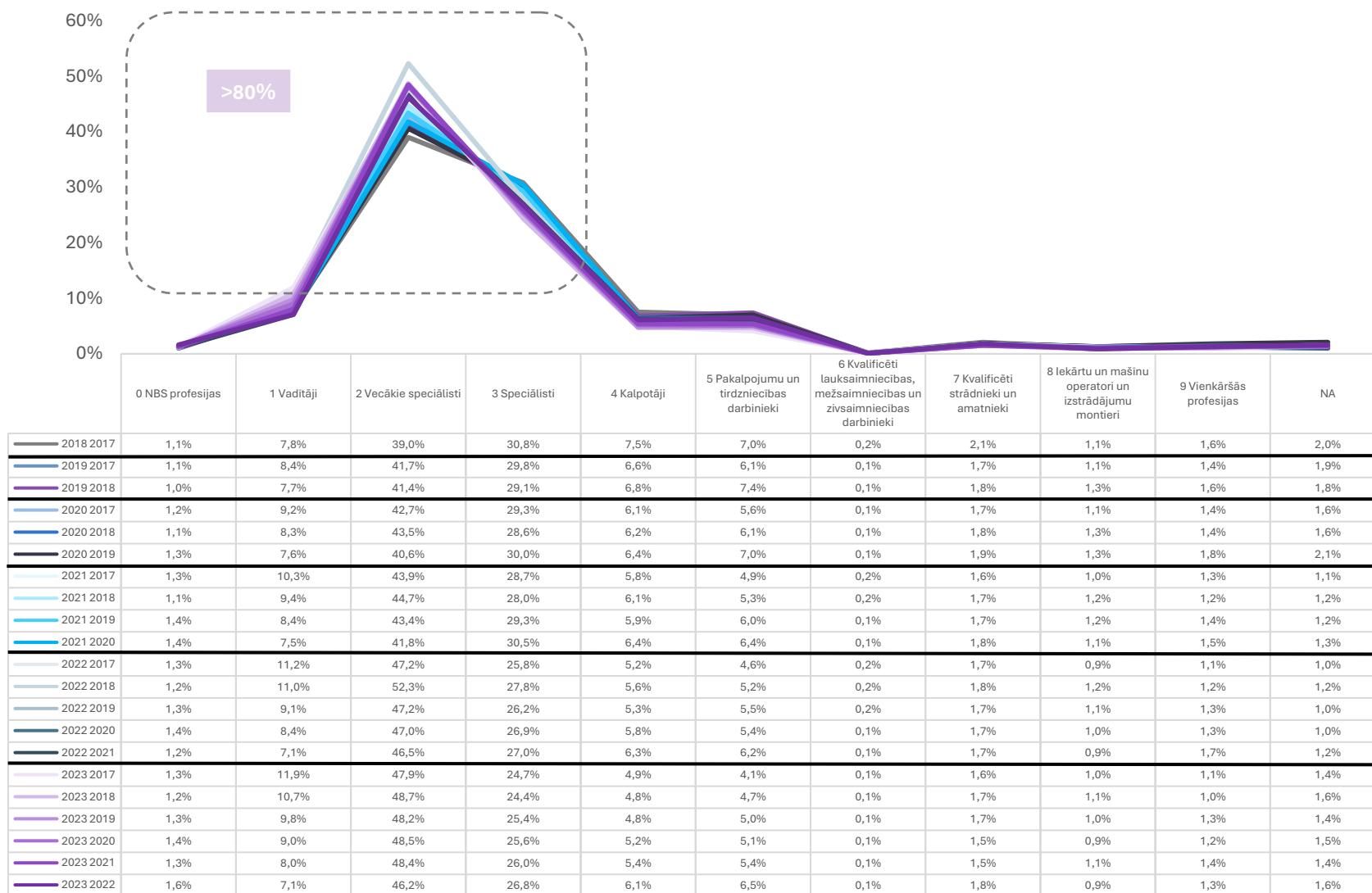
2. tabula. Absolventu nodarbinātības struktūras rādītāji dinamikā (absolūtie skaitļi)

Monitoringa gads	2018				2019				2020				2021				2022				2023					
	2017	2017	2018	2017-2018	2017	2018	2019	2017-2019	2017	2018	2019	2020	2017-2020	2017	2018	2019	2020	2021	2017-2021	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Gadi pēc absolvēšanas	1	2	1	1,2	3	2	1	1,2,3	4	3	2	1	1,2,3,4	5	4	3	2	1	1,2,3,4,5	6	5	4	3	2	1	1,2,3,4,5,6
Absolventu skaits	14 320	14 320	15 552	29 872	14 320	15 552	14 374	44 246	14 320	15 552	14 374	14 213	58 459	14 320	15 552	14 374	14 213	14 537	72 996	14 320	15 552	14 374	14 213	14 537	13 122	86 118
Nodarbinātie	11 656	11 675	12 869	24 544	11 554	12 762	11 856	36 172	11 496	12 780	11 748	11 686	47 710	11 499	12 387	11 808	11 582	11 826	59 102	11 469	12 678	11 738	11 571	11 757	10 768	69 981
Nodarbināti un studē	2 842	2 316	3 029	5 345	1 663	2 011	2 807	6 481	1 368	1 652	2 004	2 791	7 815	1 063	1 366	1 633	2 009	2 524	8 595	846	1 114	1 321	1 535	1 886	2 278	8 980
Bezdarbnieki	411	521	588	1 109	618	682	593	1 893	504	536	613	519	2 172	471	481	552	503	510	2 517	431	493	472	491	515	414	2 816
Emigrējuši	142	151	102	253	106	154	96	356	94	106	112	121	433	106	114	121	127	145	613	70	101	105	108	137	139	660
Ekonomiski neaktīvi	1 168	922	1 134	2 056	872	1 011	977	2 860	997	1 082	1 002	991	4 072	964	1 005	924	947	1 078	4 918	964	1 051	969	962	1 005	955	5 906
NA	943	1 051	859	1 910	1 170	943	852	2 965	1 229	1 048	899	896	4 072	1 280	1 115	969	954	978	5 296	1 386	1 229	1 090	1 081	1 123	846	6 755

5. attēls. Absolventu nodarbinātības struktūras rādītāji dinamikā (%)

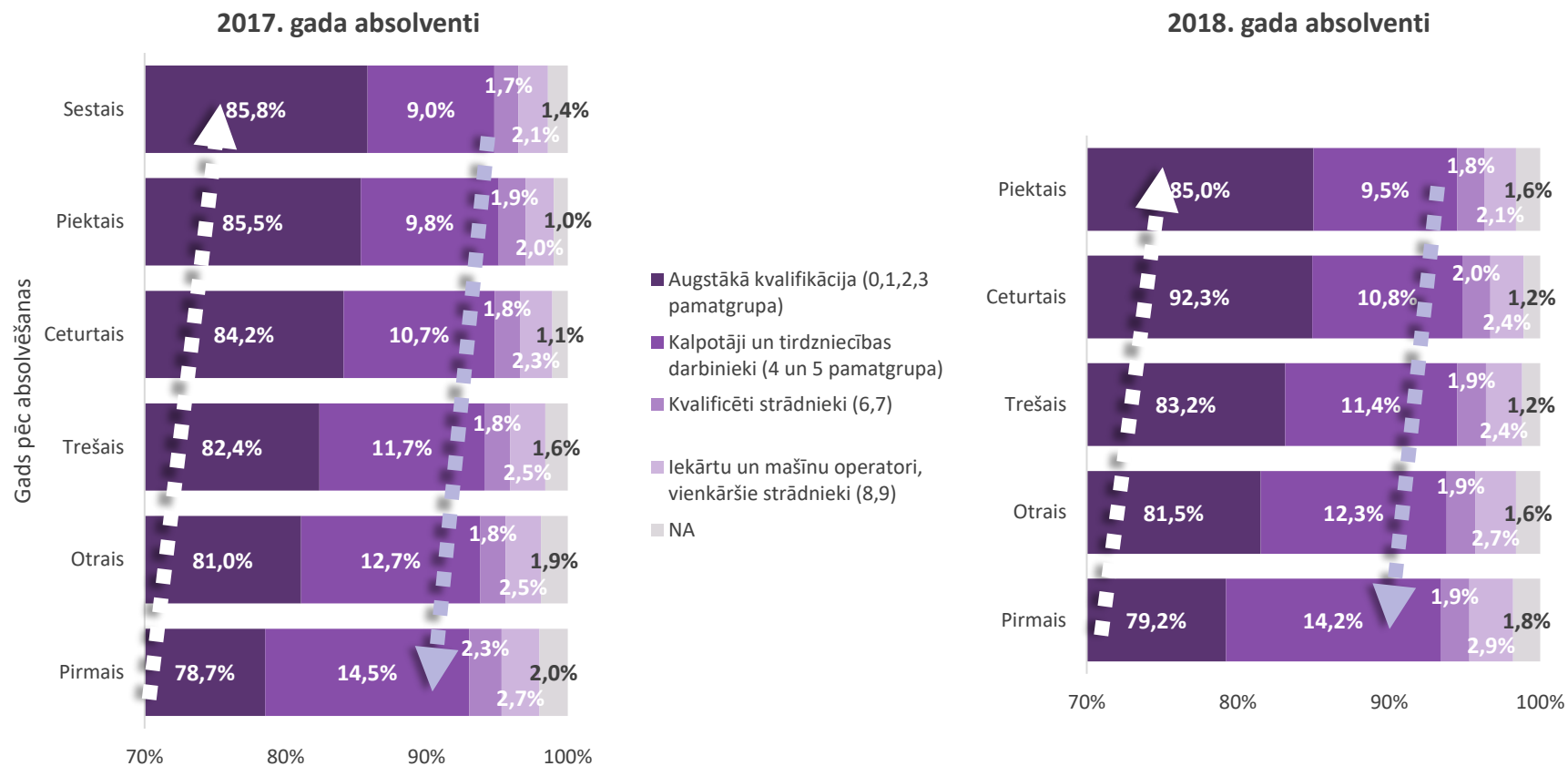
Nodarbinātība profesiju pamatgrupās⁷: karjeras izaugsmes konsekvence

6. attēls. Absolventu nodarbinātība pēc LR profesiju klasifikatora (visi nodarbinātie absolventi), īpatsvari

⁷ LR Profesiju klasifikators (<https://www.lm.gov.lv/lv/klasifikacija/profesiju-klasifikators-5/profesiju-klasifikators-aktualizets-2025gada-31janvari>), kas ir sistematizēts profesiju (arodu, amatu, specialitāšu) saraksts, kas veidots, piemērojot Starptautisko standartizēto profesiju klasifikāciju, lai nodrošinātu starptautiskai praksei atbilstošu darbaspēka uzskaiti un salīdzināšanu.

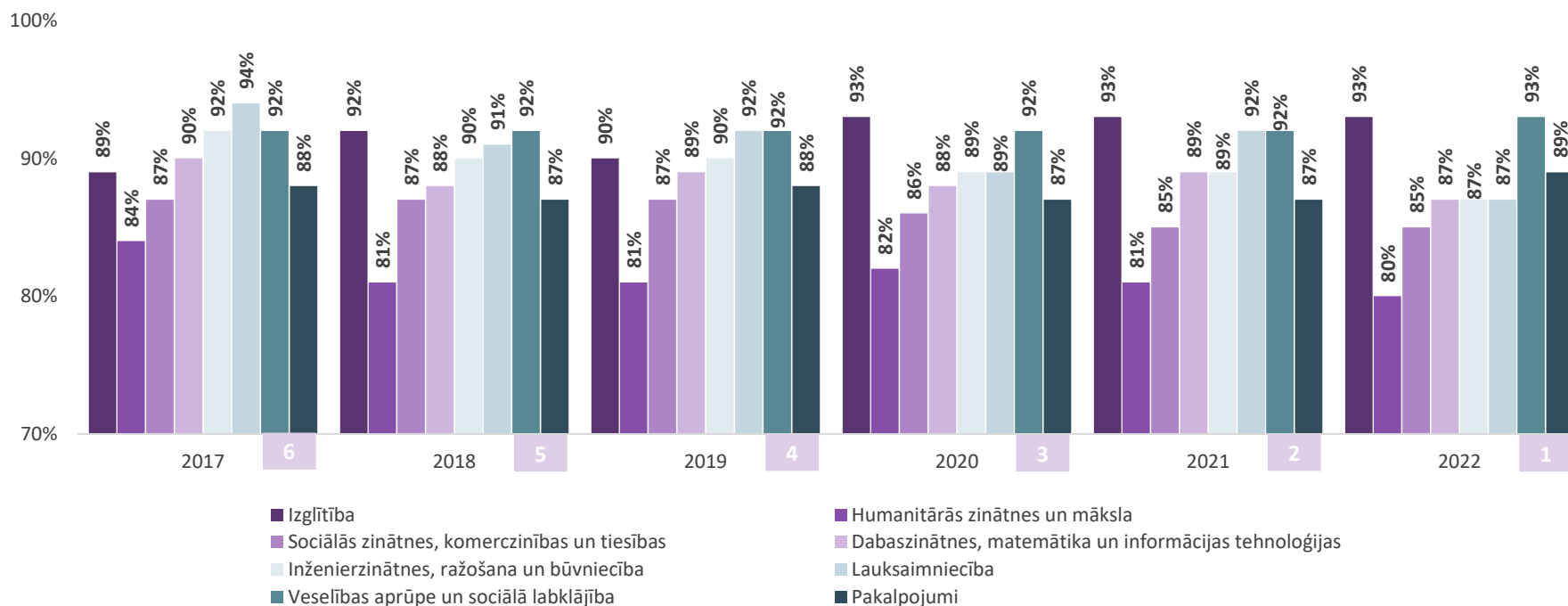
Kā piemēru skatot 2017. un 2018. gada absolventu datu dinamiku pa monitoringa gadiem, novērojama konsekventa karjeras izaugsmes tendence – proporcionāli paaugstinās vadītāju un vecāko speciālistu, speciālistu īpatsvars (nodarbinātība augstākajā kvalifikācijā, 0, 1, 2 un 3 profesiju pamatgrupā), samazinoties kalpotāju un tirdzniecības darbinieku (4. un 5. pamatgrupa) un pārējo zemākas kvalifikācijas profesiju īpatsvaram.

7. attēls. 2017. gada un 2018. gada absolventu nodarbinātība pēc LR profesiju klasifikatora profesiju pamatgrupām (visi nodarbinātie absolventi) īpatsvars

Absolvēto tematisko grupu absolventu nodarbinātība⁸ un nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās⁹: ļoti augsta nodarbinātība un nodarbinātība augstākajā kvalifikācijā izglītības tematisko grupu absolventiem

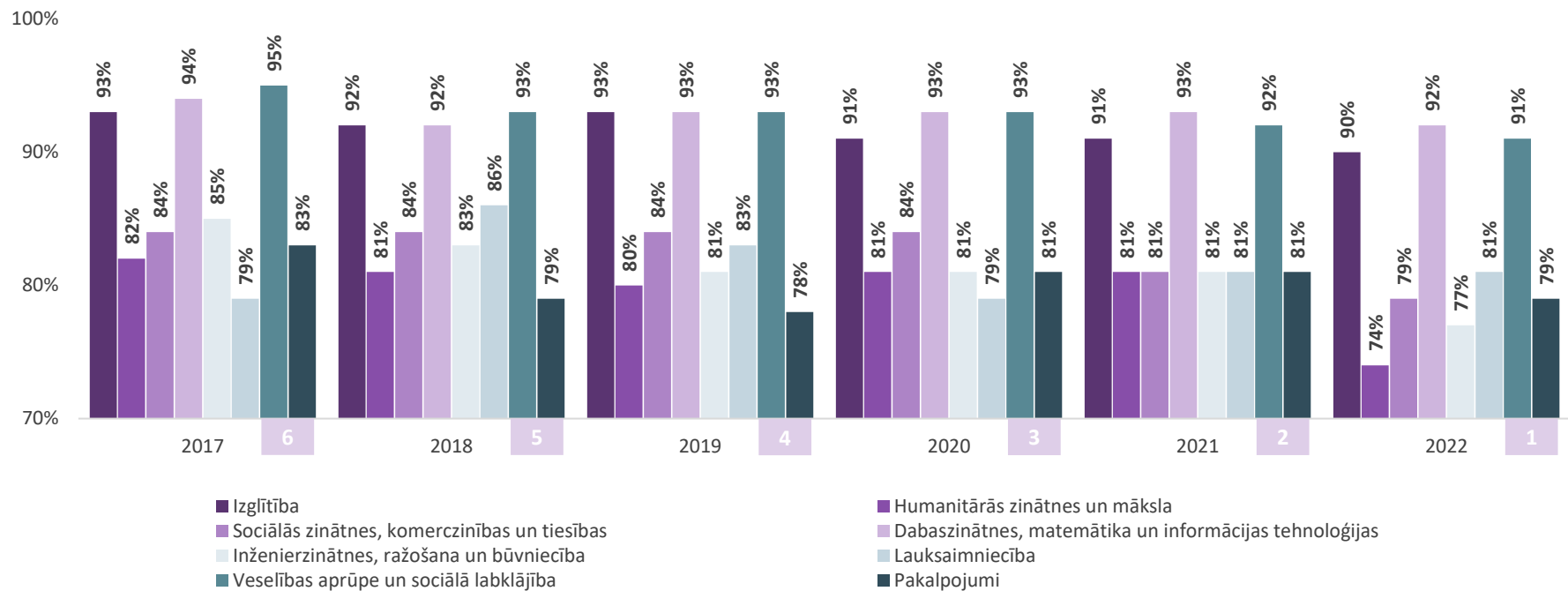
Absolvēto tematisko grupu dalījumā 2023. monitoringa gadā augstākā nodarbinātība un nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās, pārsniedzot 90%, vērtējot visu piecu gadu absolventu rezultātus, ir izglītības tematiskās grupas “Izglītība” un “Veselības aprūpe un sociālā labklājība” absolventi. Savukārt salīdzinoši zemāka – “Humanitārās zinātnes un māksla” tematiskās grupas absolventiem (80%-84% nodarbinātība un 79% -81% nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās).

8. attēls. Absolventu nodarbinātība absolvēto izglītības tematisko grupu griezumā 2023. monitoringa gadā

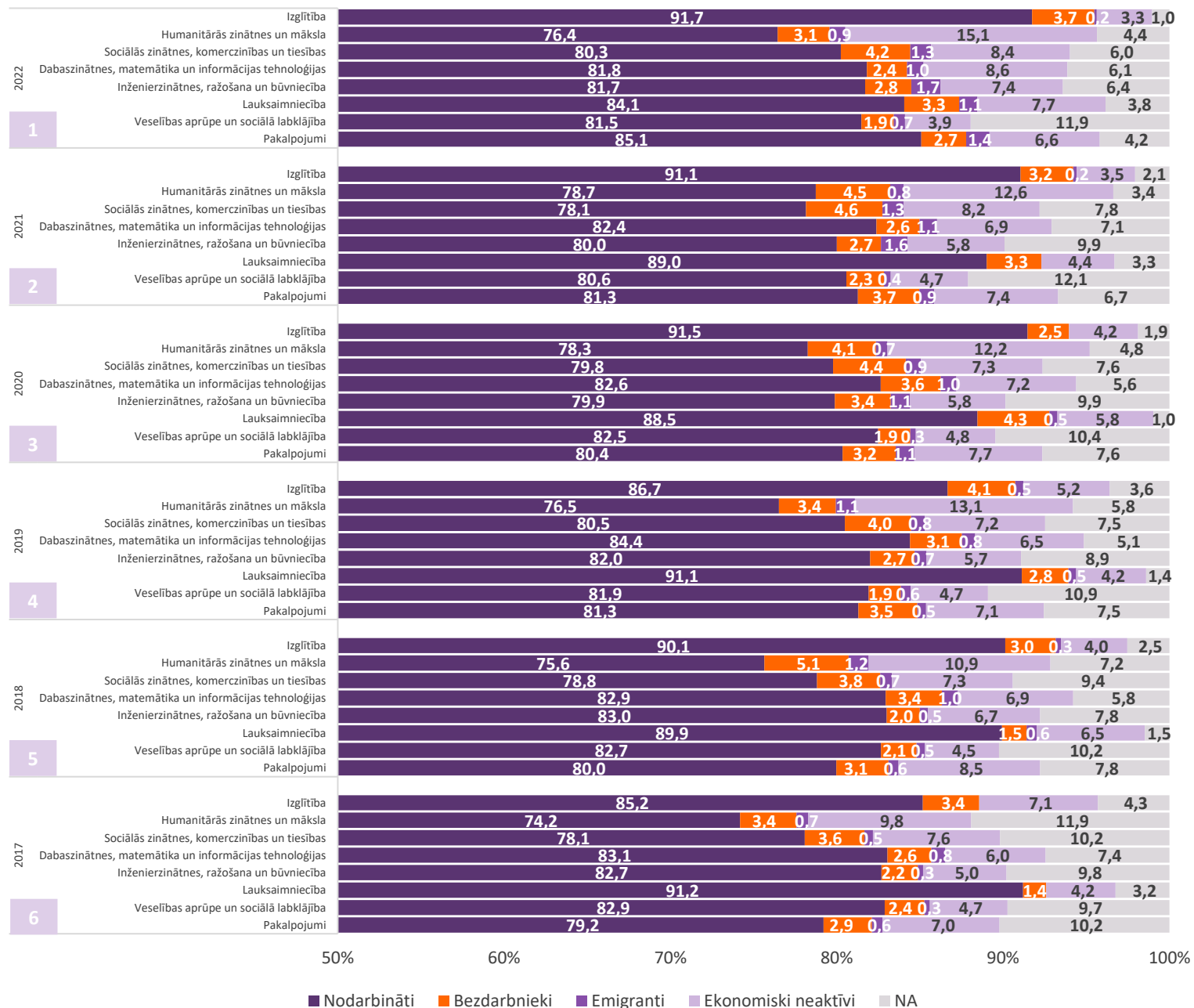
⁸ Šeit un turpmāk: nodarbināto absolventu īpatsvars no visiem absolventiem, pārrēķinot uz to absolventu kopu, par kuru darba gaitām ir informācija.

⁹ Šeit un turpmāk: nodarbināto absolventu augstākās kvalifikācijas profesiju pamatgrupās īpatsvars no visiem nodarbinātajiem absolventiem, pārrēķinot pret tiem absolventiem, par kuru nodarbinātību profesijās ir informācija.

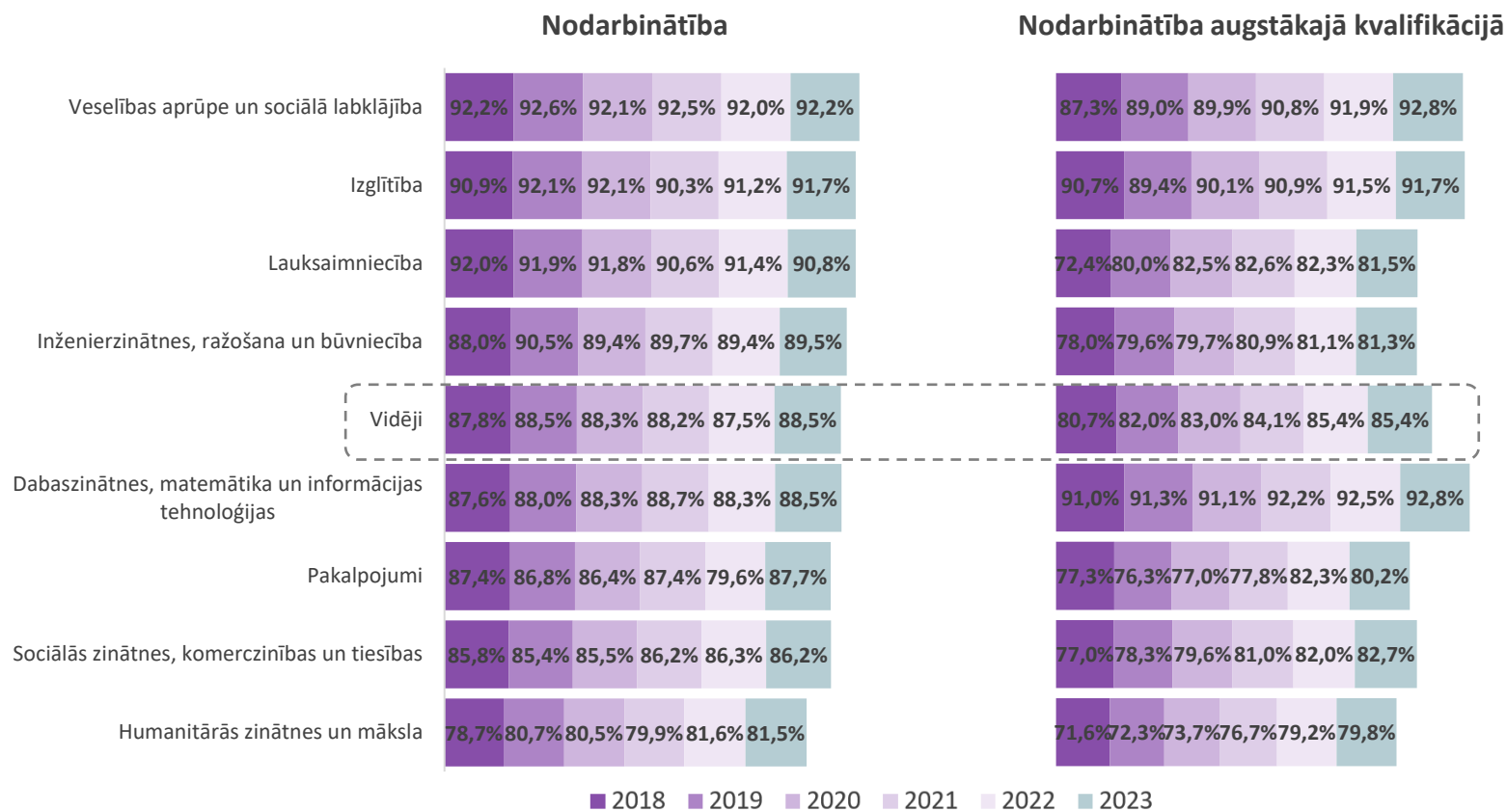
9. attēls. Absolventu nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās absolvēto izglītības tematisko grupu griezumā 2023. monitoringa gadā

Nodarbinātības struktūra pēc absolvētās tematiskās grupas, 2023. monitoringa gadā uzrāda augstu nodarbinātību izglītības tematiskās grupas “Izglītība” absolventiem, savukārt būtiski zemāka nodarbinātība un augstāks bezdarbs ir izglītības tematisko grupu “Humanitārās zinātnes un māksla” un “Sociālās zinātnes, komerczinības un tiesības” absolventiem. Pieaugot gadiem pēc absolvēšanas, pieaug arī ekonomiski neaktīvo personu un personu, par kuru nodarbinātību nav ziņu, īpatsvari (skatīt 10. attēlu).

10. attēls. Absolventu nodarbinātības struktūra absolvēto izglītības tematisko grupu griezumā 2023. monitoringa gadā, īpatsvars

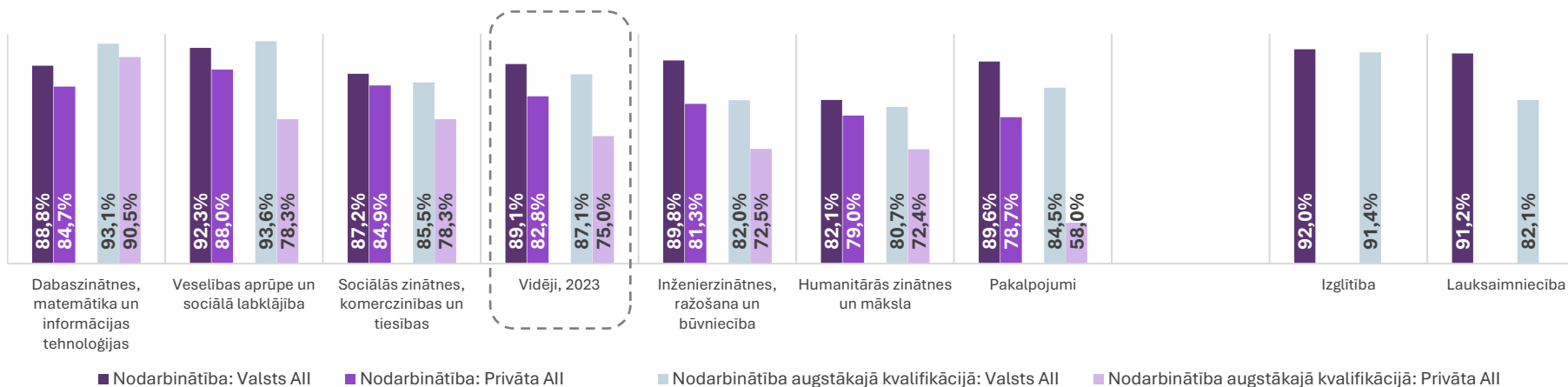
Vidējās vērtības pa monitoringa gadiem konsekventi apliecina, ka augstākā nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās ir izglītības tematisko grupu “Dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas”, “Izglītība” un “Veselības aprūpe un sociālā labklājība” absolventu vidū, bet nodarbinātība – “Veselības aprūpe un sociālā labklājība”, “Izglītība” un “Lauksaimniecība” tematisko grupu absolventiem.

11. attēls. Absolventu nodarbinātība un absolventu nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās dalījumā pa absolvētajām izglītības tematiskajām grupām 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. un 2023. monitoringa gados

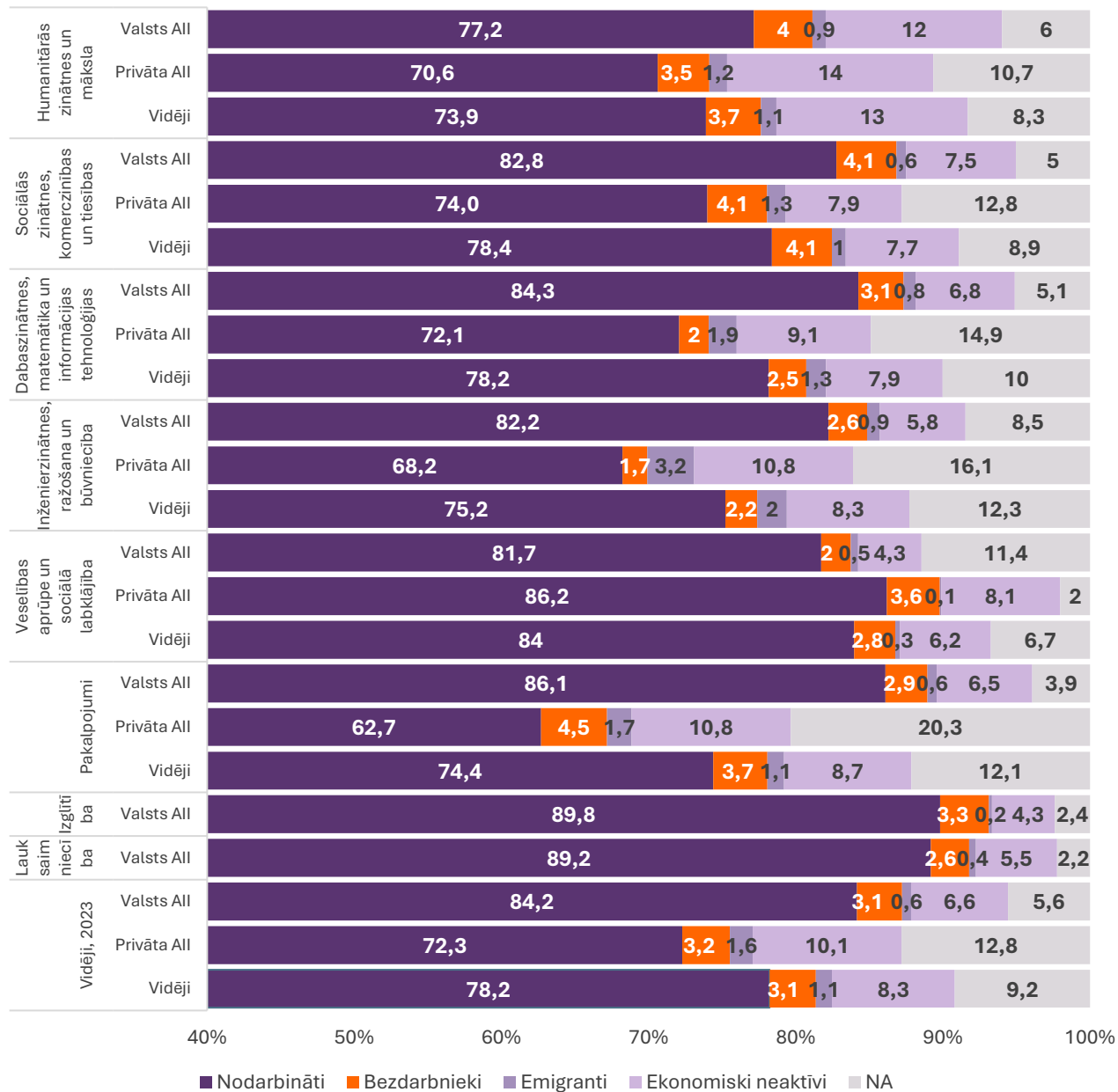
Valsts augstākās izglītības iestāžu absolventi vairāk nodarbināti kopumā un nodarbināti augstākās kvalifikācijas profesijās:

Arī 2023. monitoringa gada rezultāti apliecina tendenci, ka augstāka nodarbinātība un nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās ir valsts augstākās izglītības iestāžu absolventiem – gan vidēji, gan tematisko grupu griezumā²⁰. Ievērojama atšķirība arī 2023. monitoringa gadā ir nodarbinātības augstākajā kvalifikācijā rādītājos starp privāto un valsts augstākās izglītības iestāžu absolventiem (75,0% privāto un 87,1% valsts augstākās izglītības iestāžu absolventi 2023. monitoringa gadā, ņemot vērā visu gadu unikālos absolventus, ir nodarbināti augstākās kvalifikācijas profesijās). Vienīgi izglītības tematiskās grupas “Dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas” privāto augstākās izglītības iestāžu absolventu nodarbinātība un nodarbinātība augstākajā kvalifikācijā sasniedz īpatsvaru, kāds tas ir valsts augstākās izglītības iestāžu absolventiem – pārējo tematisko grupu griezumā privāto iestāžu absolventiem ir būtiski zemāki rādītāji.

12. attēls. Absolventu nodarbinātība un nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās absolvēto tematisko grupu griezumā 2023. monitoringa gadā, pēc absolvētā augstākās izglītības iestādes veida (valsts/privāta)

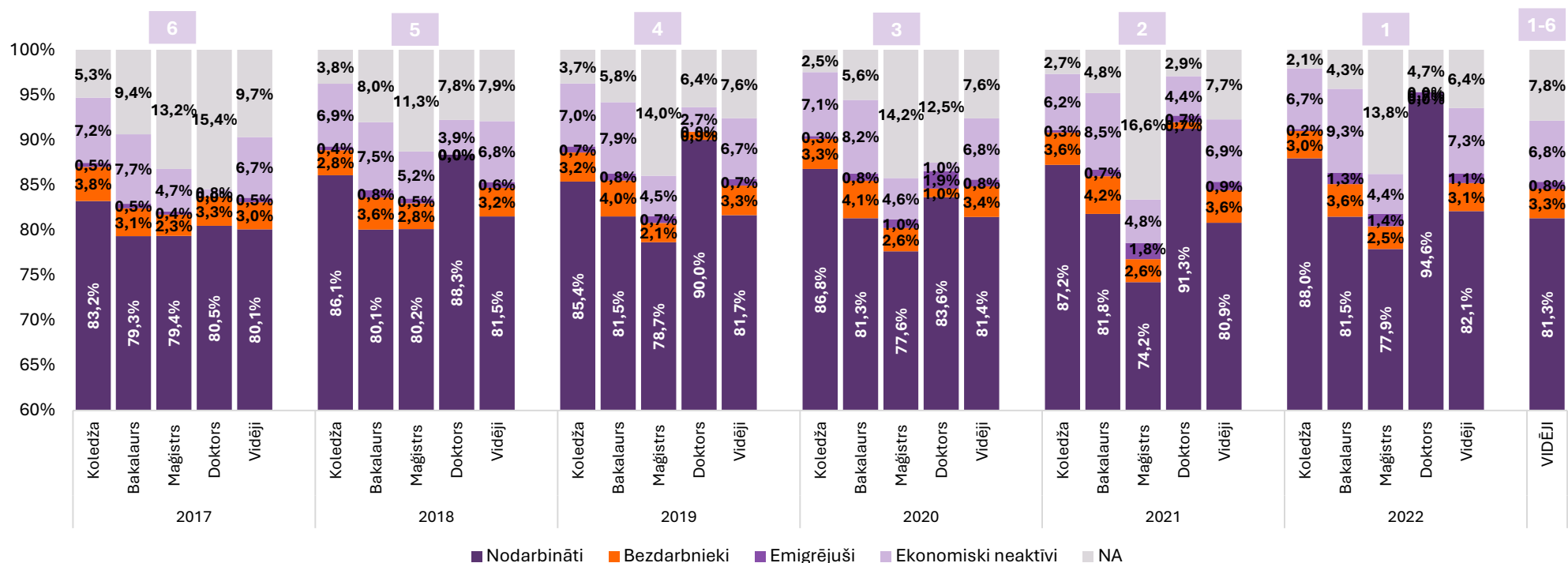
Savukārt nodarbinātības struktūrā privāto augstākās izglītības iestāžu absolventiem ir ievērojami augstāks to īpatsvars, par kuru nodarbinātību nav ziņu (izņemot izglītības tematiskajā grupā “Veselības aprūpe un sociālā labklājība”).

13. attēls. Absolventu nodarbinātības struktūra un absolventu nodarbinātība absolvēto tematisko grupu griezumā 2023. monitoringa gadā pēc absolvētās augstākās izglītības iestādes veida (privāta/valsts)

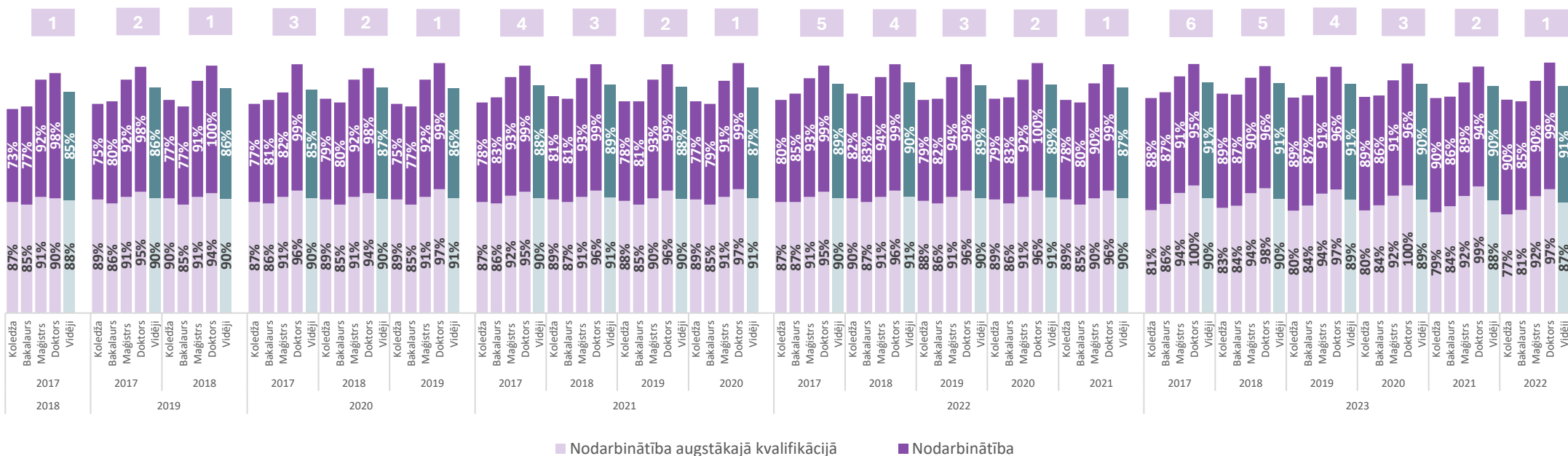
Nodarbinātāki kopumā un nodarbinātāki augstākās kvalifikācijas profesijās bija maģistratūras un doktorantūras absolventiem

Nodarbinātības struktūrā starp absolvētajiem studiju līmeņiem nodarbinātība šķietami augstāka ir koledžas studiju līmeņa absolventu vidū (83,2%-88%) un doktoriem (80,5%-94,6%), bet, pārrēķinot nodarbinātību pret absolventiem, par kuru darba gaitām ir informācija (14. attēls), tā visos monitoringa un absolvēšanas gados maģistra un doktora studiju līmeņa absolventiem ir augstāka un pārsniedz 90%.

14. attēls. Absolventu nodarbinātības struktūra 2023. monitoringa gadā, pa studiju līmeņiem

Kā redzams 15. attēlā, gan nodarbinātība, gan nodarbinātība augstākajā kvalifikācijā maģistru un doktoru vidū ir būtiski augstāka nekā starp koledžas un bakaurs studiju līmeņa absolventiem visos monitoringa un absolvēšanas gados. Studiju līmeņa datu griezumā sešu monitoringa gadu dinamikā rezultāti liecina, ka aspektam “gadi pēc absolvēšanas” esošā darba tirgus apstākļos studiju līmeņim nav nozīmīgas ietekmes – jeb, pieaugot gadiem pēc absolvēšanas, relatīvā nodarbinātība un nodarbinātība augstākajā kvalifikācijā, kas jau ir augsta pirmajā gadā pēc absolvēšanas, nākamajos gados apgūtā studiju līmeņa kategoriju aspektā būtiski neizmainās.

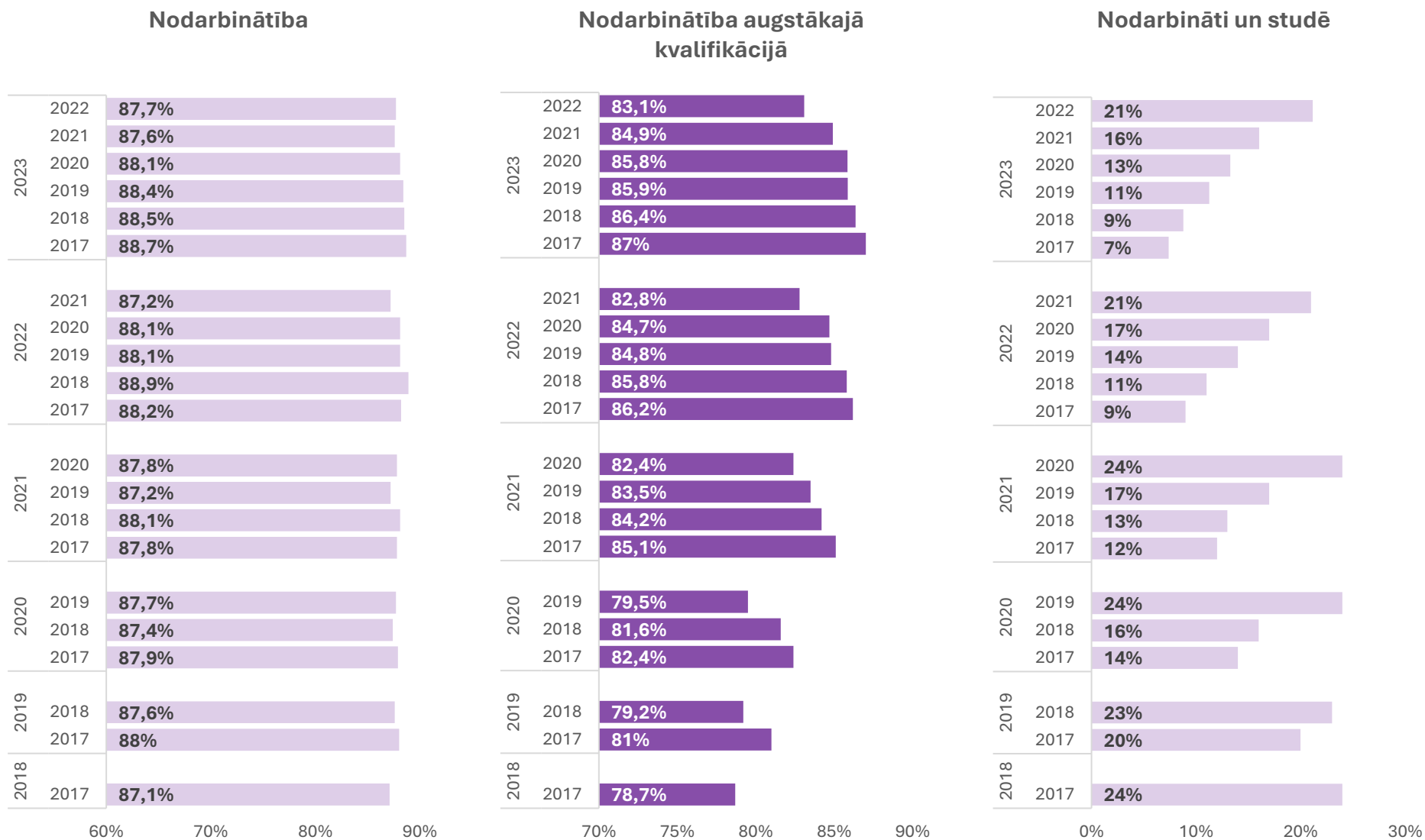
15. attēls. Absolventu nodarbinātība un absolventu nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. un 2023. monitoringa gados, pa studiju līmeņiem

“Gadi pēc absolvēšanas” faktoram nav ietekmes uz nodarbinātību; korelē ar nodarbinātību augstākās kvalifikācijas profesijās un apgrieztā korelācijā ar “nodarbināts un studē” īpatsvaram

“Gadi pēc absolvēšanas” faktoram Latvijas darba tirgus apstākļos joprojām nav nozīmīgas ietekmes uz absolventu nodarbinātību kopumā – ja pārreķina absolventu nodarbinātības rādītājus uz absolventiem, par kuru nodarbinātību ir informācija, redzams, ka absolventu nodarbinātība ir stabili augstā līmenī (ar nelielām izmaiņām procentu desmitdaļās) visos monitoringa gados.

“Gadi pēc absolvēšanas”, kā jau iepriekš minēts, korelē ar absolventu nodarbinātību augstākās kvalifikācijas profesijās – pieaugot gadiem pēc absolvēšanas, aug absolventu nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās.

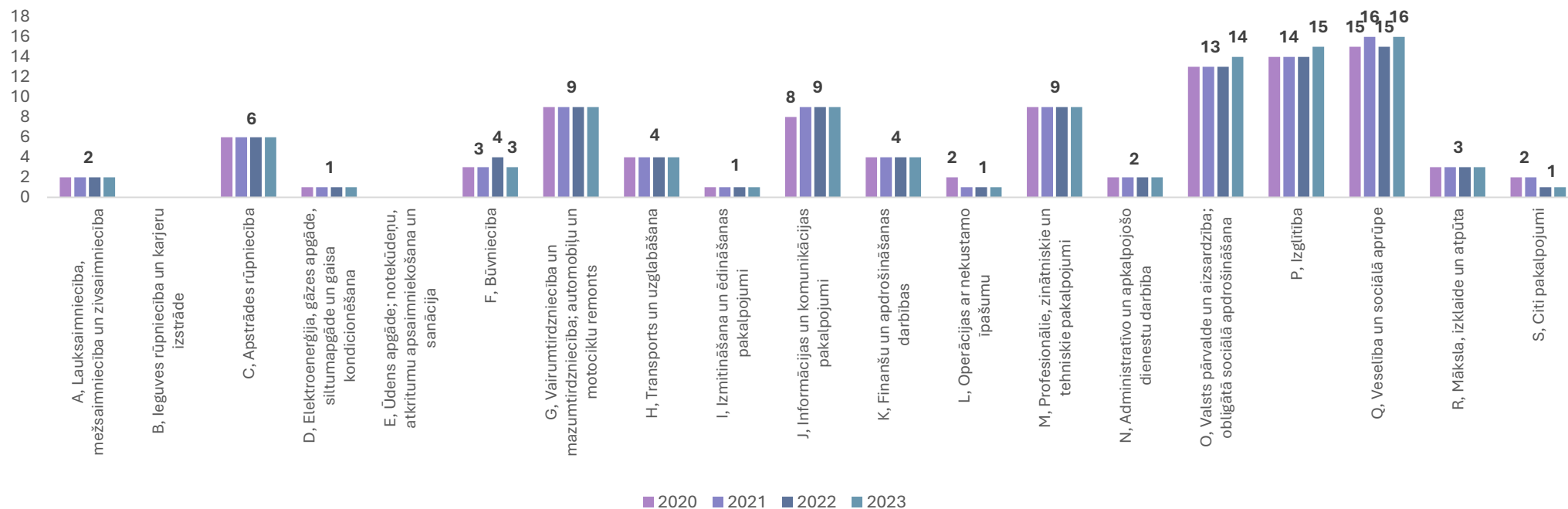
“Gadi pēc absolvēšanas” ir apgrieztā korelācijā ar “nodarbināts un studē” īpatsvaru, tam samazinoties. Iezīmējas stabila tendence, ka pirmajā gadā pēc absolvēšanas, paralēli nodarbinātībai studijas turpina vismaz 1/5 augstākās izglītības programmu absolventu.

16. attēls. "Gadi pēc absolvēšanas" ietekme (nodarbinātība augstākajā kvalifikācijā un nodarbinātība; nodarbināti un studē īpatsvari, %), pēc monitoringa gada un absolvēšanas gada

Nodarbinātība tautsaimniecības nozarēs (NACE 2): dominē veselība un sociālā labklājība, izglītība un valsts pārvalde

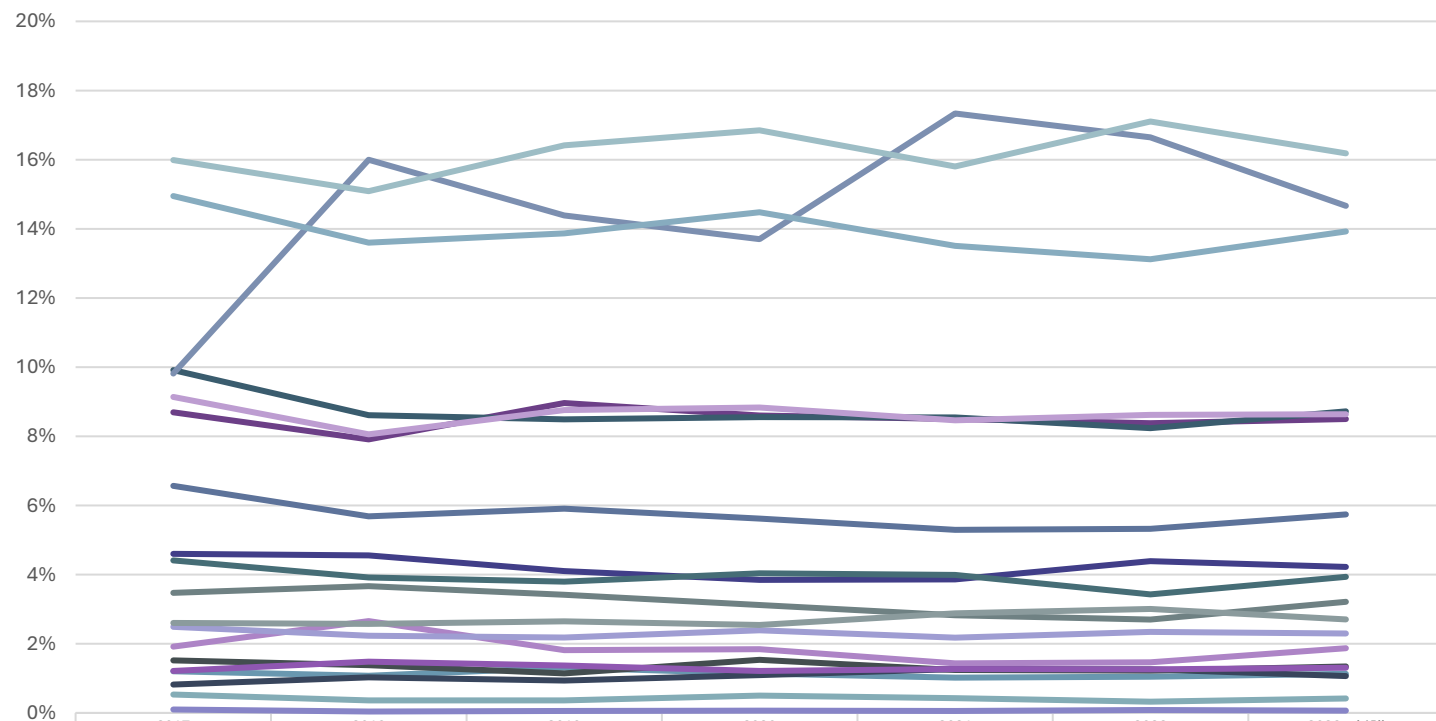
Absolventu nodarbinātībā saimnieciskās darbības nozarēs (NACE 2)¹⁰, vērtējot pa monitoringa gadiem kopumā, dominē veselības un sociālās aprūpes nozare (Q, 15%-16%); izglītība (P, 14%-15%) un valsts pārvalde (O, 13%-14%), savukārt 9% absolventu strādā attiecīgi profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu sfērā (M); vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā, automobiļu un motociklu remonta (G), informācijas un komunikāciju pakalpojumu (J) nozarēs. Iepriekšminētajās sešās saimnieciskās darbības nozarēs (pēc NACE 2 klasifikācijas, pamatdarbā¹¹) nodarbināti 70% augstākās izglītības iestāžu absolventu.

17. attēls. Absolventu nodarbinātība (īpatsvari no nodarbinātajiem absolventiem, %) tautsaimniecības nozarēs (NACE 2) 2019., 2020., 2021., 2022. un 2023. monitoringa gados

¹⁰ <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/klasifikacijas/nace-2-red/kodi>; NACE 2: Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2. redakcija.

¹¹ Absolventu monitoringa metodoloģija, https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/2017-20-g-augstakas-izglitibas-iestazu-absolventi-2020_21_monit-gada.

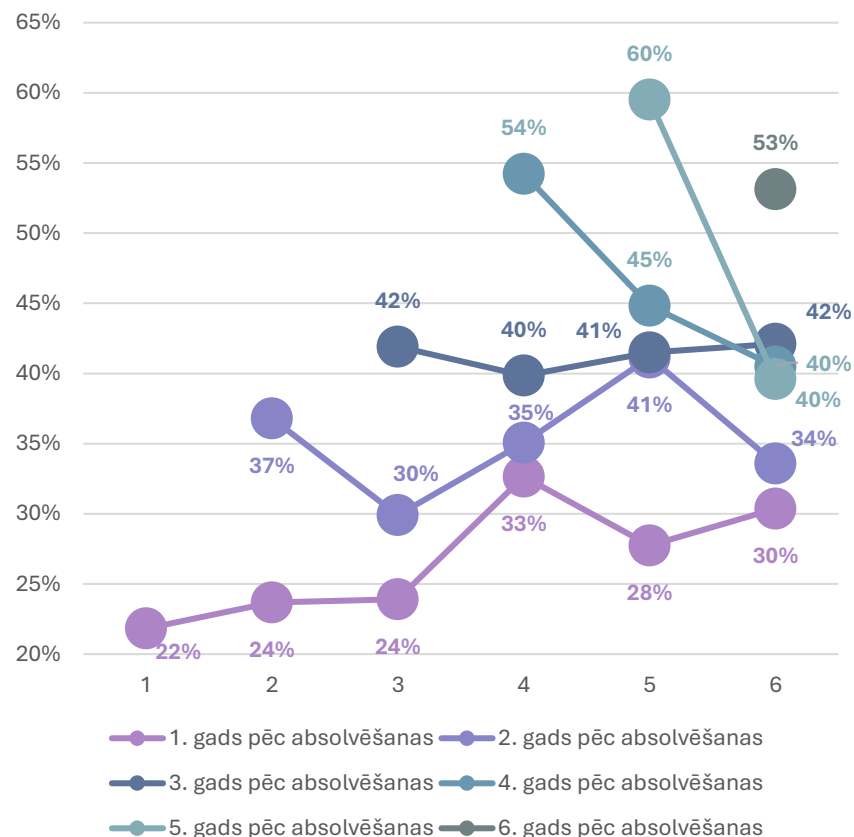
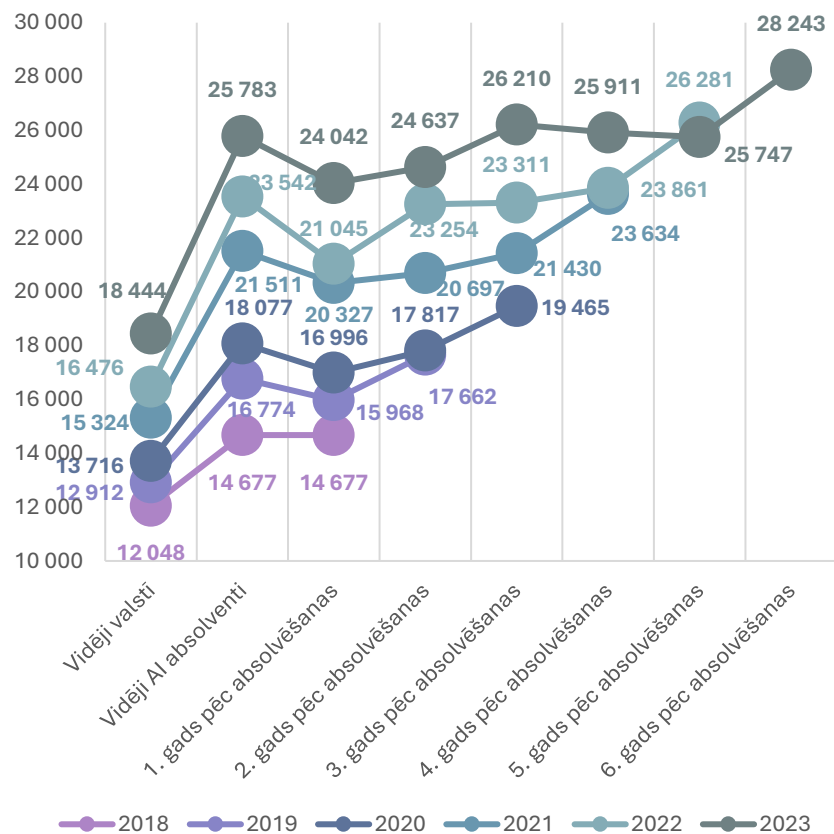

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023, vidēji
A, Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	1,9%	2,7%	1,8%	1,8%	1,4%	1,5%	1,9%
B, legumes rūpniecība un karjeru izstrāde	0,1%	0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
C, Apstrādes rūpniecība	6,6%	5,7%	5,9%	5,6%	5,3%	5,3%	5,7%
D, Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	1,2%	1,1%	1,3%	1,1%	1%	1%	1,1%
E, Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	0,5%	0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	0,3%	0,4%
F, Būvniecība	3,5%	3,7%	3,4%	3,1%	2,8%	2,7%	3,2%
G, Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	8,7%	7,9%	9%	8,6%	8,5%	8,4%	8,5%
H, Transports un uzglabāšana	4,6%	4,6%	4,1%	3,8%	3,9%	4,4%	4,2%
I, Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	0,8%	1%	0,9%	1,1%	1,3%	1,3%	1,1%
J, Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	9,9%	8,6%	8,5%	8,6%	8,5%	8,2%	8,7%
K, Finanšu un apdrošināšanas darbības	4,4%	3,9%	3,8%	4%	4%	3,4%	3,9%
L, Operācijas ar nekustamo īpašumu	1,5%	1,4%	1,1%	1,5%	1,2%	1,2%	1,3%
M, Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	9,1%	8,1%	8,8%	8,8%	8,5%	8,6%	8,6%
N, Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	2,5%	2,2%	2,2%	2,4%	2,2%	2,3%	2,3%
O, Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	9,8%	16%	14,4%	13,7%	17,3%	16,6%	14,7%
P, Izglītība	14,9%	13,6%	13,9%	14,5%	13,5%	13,1%	13,9%
Q, Veselība un sociālā aprūpe	16%	15,1%	16,4%	16,8%	15,8%	17,1%	16,2%
R, Māksla, izklaide un atpūta	2,6%	2,6%	2,6%	2,5%	2,9%	3%	2,7%
S, Citi pakalpojumi	1,2%	1,5%	1,4%	1,2%	1,3%	1,3%	1,3%

18. attēls. Absolventu nodarbinātība (īpatsvari no nodarbinātajiem absolventiem) tautsaimniecības nozarēs (NACE 2) 2023. monitoringa gadā

4. Ienākumi

Vidējie sešu gadu absolventu ienākumi 2023. monitoringa gadā ir 25 783 EUR, kas ir par ~40% augstāki kā vidējā darba samaksa valstī¹² 2023. gadā (18 444 EUR). Izvirzāms provizorisks pieņēmums, ka pirmajā gadā pēc absolvēšanas augstākās izglītības absolventu vidējie aritmētiskie ienākumi ir par ~30%, otrajā par ~34%, trešajā par ~42%, ceturtajā par ~40%, piektajā par 40% un sestajā par 53% augstāki kā vidējā alga valstī¹³.

19. attēls. Vidējie svērtie aritmētiskie ienākumi EUR 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. un 2023. monitoringa gadā visu absolventu vidū salīdzinot ar valstī vidējo darba algu, absolūtajos skaitļos un procentuāli

¹² CSP: <https://data.stat.gov.lv>, DSV010. Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa un mediāna (eiro; pārmaiņas pret iepriekšējo periodu (procentos)).

¹³ Salīdzinājums pret vidējo algu valstī – informatīvs un indikatīvs.

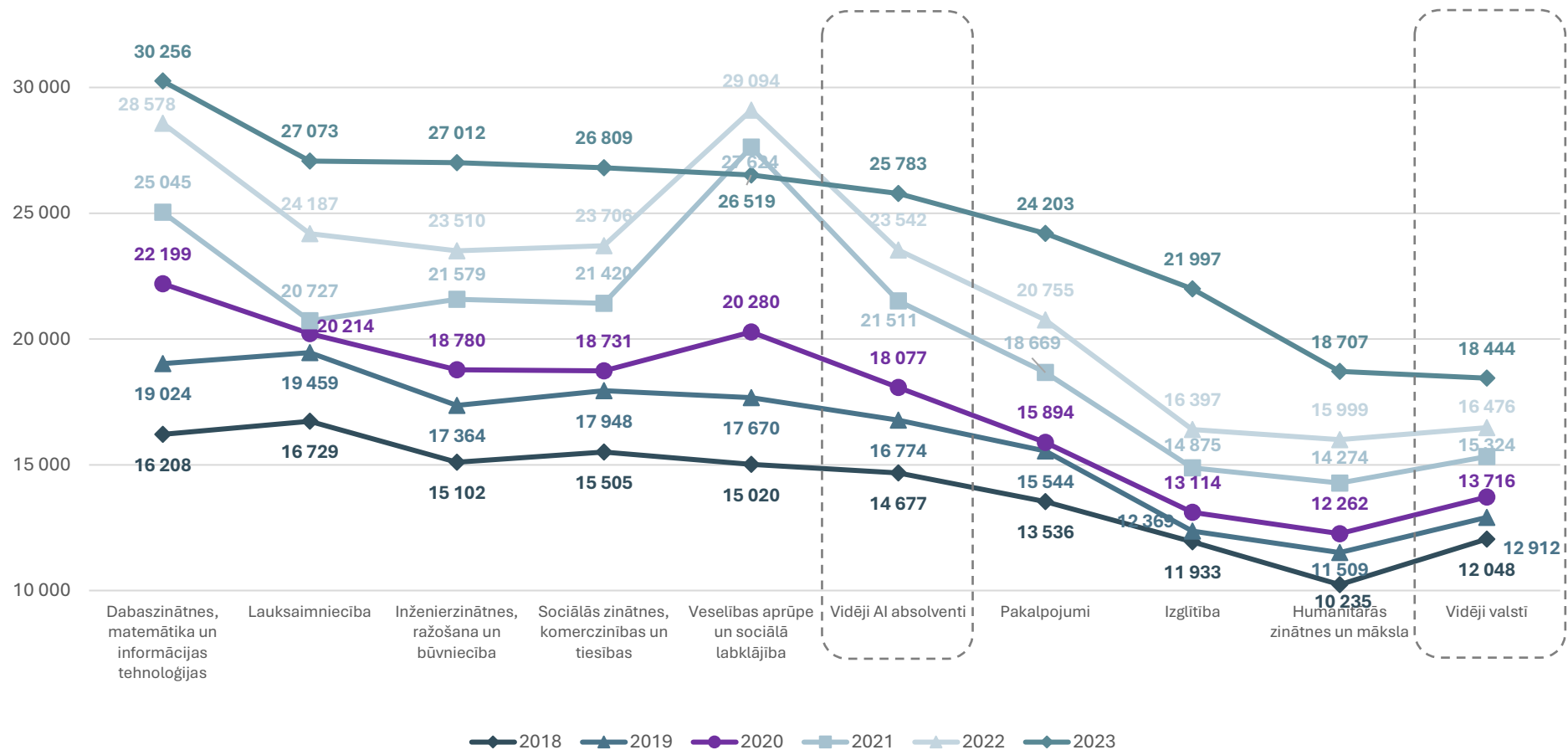
Lielākie ienākumi: STEM izglītības tematisko grupu absolventiem

Absolvēto tematisko grupu griezumā augstākie vidējie svērtie ienākumi 2023. monitoringa gadā ir izglītības tematisko grupu “Dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas”, “Lauksaimniecība” un “Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība” absolventiem.

Iepriekšējos gados novēroto un materiālos jau aprakstīto tendenci, ka zemāki ienākumi nekā vidējie starp visiem absolventiem ir izglītības tematisko grupu “Humanitārās zinātnes un māksla”, “Izglītība” un “Pakalpojumi” absolventu ienākumi. Tomēr jānorāda, ka 2023. monitoringa gadi uzrāda, ka nevienas no izglītības tematisko grupu absolventiem nav mazāks ienākumu līmenis nekā vidēji valstī¹⁴.

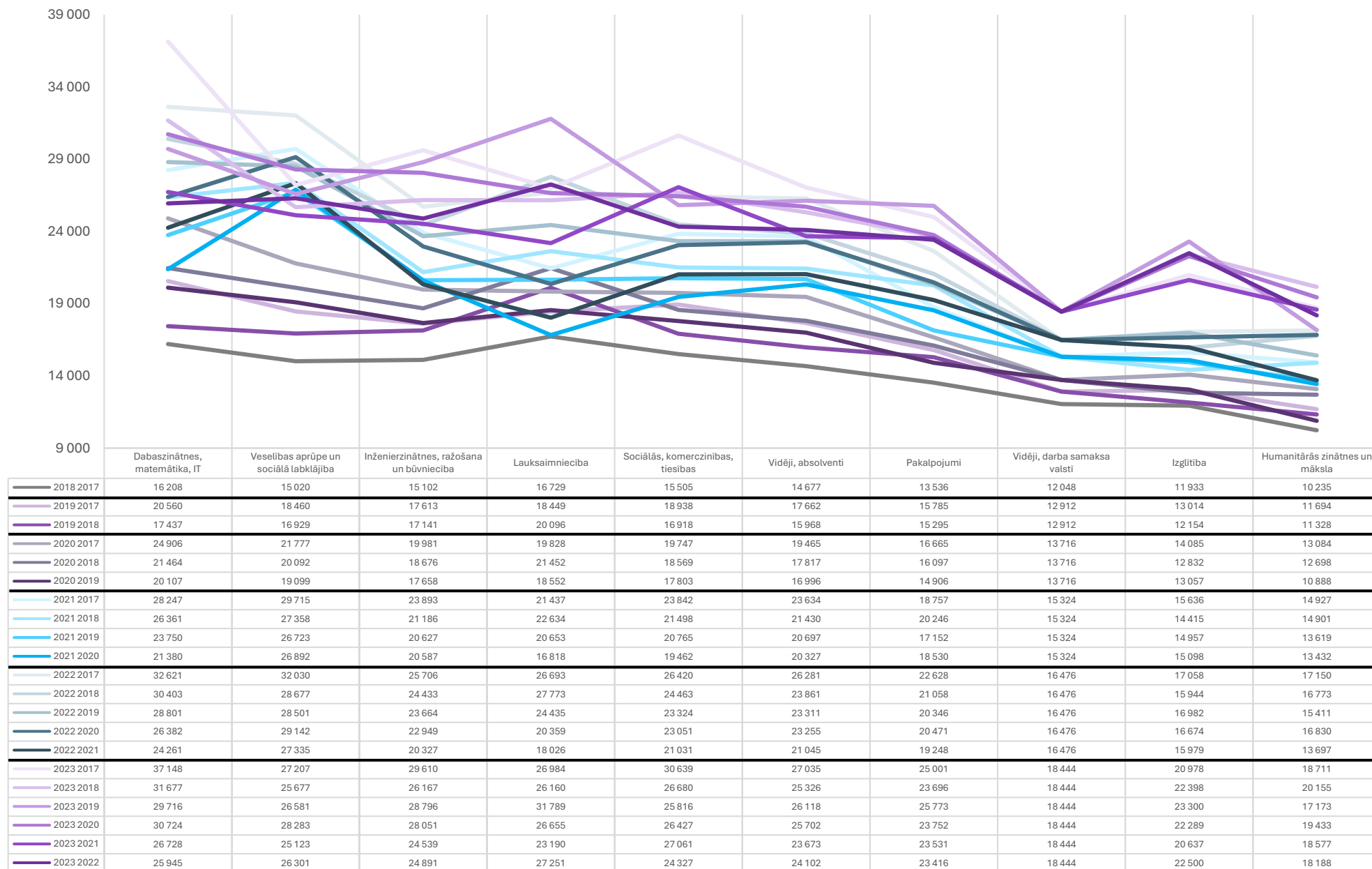
20. attēlā redzamais salīdzinājums ir indikatīvs un informatīvs, izmantojams tendenču līmenī, turklāt jāņem vērā, ka ar katru monitoringa gadu samazinās datu kopas unikālo ierakstu apjoms, tā kā pievienojas absolventu ieraksti, kuri atkārtoti absolvējuši augstākās izglītības iestādi/programmu, bet jau citā studiju līmenī.

¹⁴ Jāņem vērā, ka šeit ienākumu vidējo svērto vērtību aprēķinā izmantoti segmentētie dati, un absolventu ienākumi indikatīvi un informatīvi salīdzināti ar valstī vidējo darba algu (CSP: <https://www.csb.gov.lv/>). Lai salīdzinājums būtu korekts, jāņem vērā gan inflācija/ deflācija; gan vidējo ienākumu, gan nodarbināto īpatsvaru aprēķina metodoloģijas atšķirības absolventu datu kopā un valsts mērogā, gan tautsaimniecības nozaru specifika, un citi faktori.

20. attēls. Vidējie svērtie aritmētiskie ienākumi 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. un 2023. monitoringa gados, pēc absolvētās studiju tematiskās grupas, salīdzinot ar vidējiem rādītājiem

Korektāks (bet joprojām indikatīvs un informatīvs) ir 21. attēlā redzamais salīdzinājums “gadi pēc absolvēšanas” aspektā pa absolvētajām tematiskajām grupām, atrādot sakarību, ka sešu gadu dinamikā gados pēc absolvēšanas augstāko izglītības iestāžu absolventu ienākumi proporcionāli pieaug.

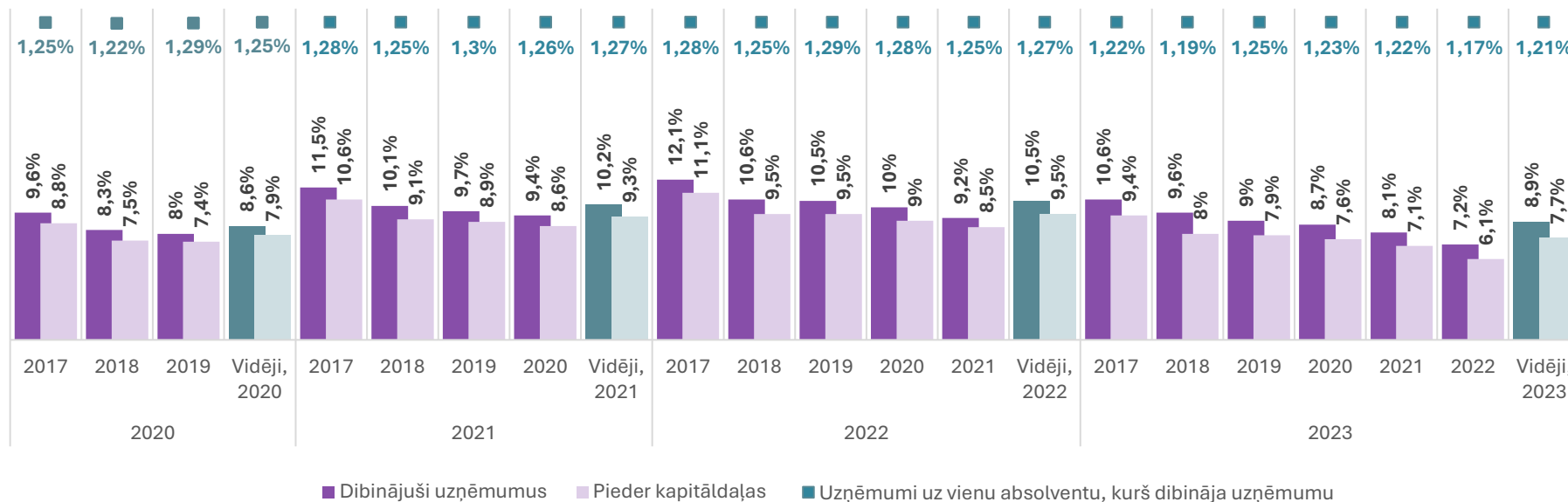

21. attēls. Vidējie svērtie aritmētiskie ienākumi 2018., 2019. 2020., 2021., 2022. un 2023. monitoringa gadā, pēc absolvētās studiju tematiskās grupas, specificējot gadus pēc absolvēšanas

5. Dibinātie uzņēmumi

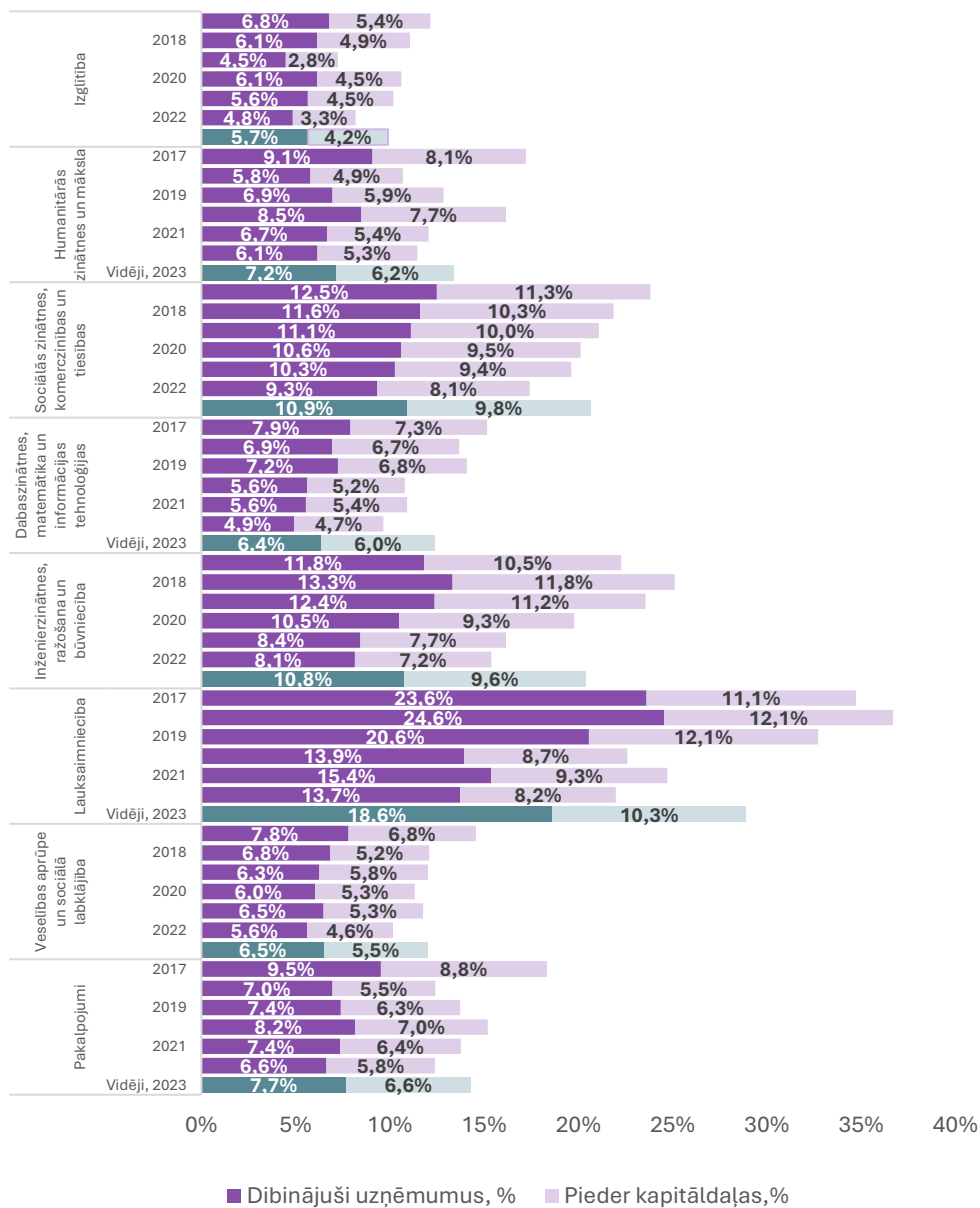
Augstākās izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri dibinājuši uzņēmumu un/vai pieder kapitāldaļas, turpina pieaugt

2019. pārskata gadā vidēji 3 % absolventu bija dibinājuši uzņēmumus un/vai viņiem piederēja kapitāldaļas; 2020. gadā, COVID-19 pirmajā ietekmes gadā, bija vērojams būtisks (trīskārtējs) dibināto uzņēmumu skaita un/ vai kapitāldaļu turētāju īpatsvara palielinājums (attiecīgi vidēji 8,6% un 7,9% visu trīs gadu absolventu vidū), 2021. un 2022. monitoringa gadā šie īpatsvari turpināja palielināties. Tomēr redzams, ka 2023. monitoringa gadā ir mazinājies to absolventu skaits, kuri ir dibinājuši uzņēmumu vai kuriem pieder kapitāldaļas¹⁵.

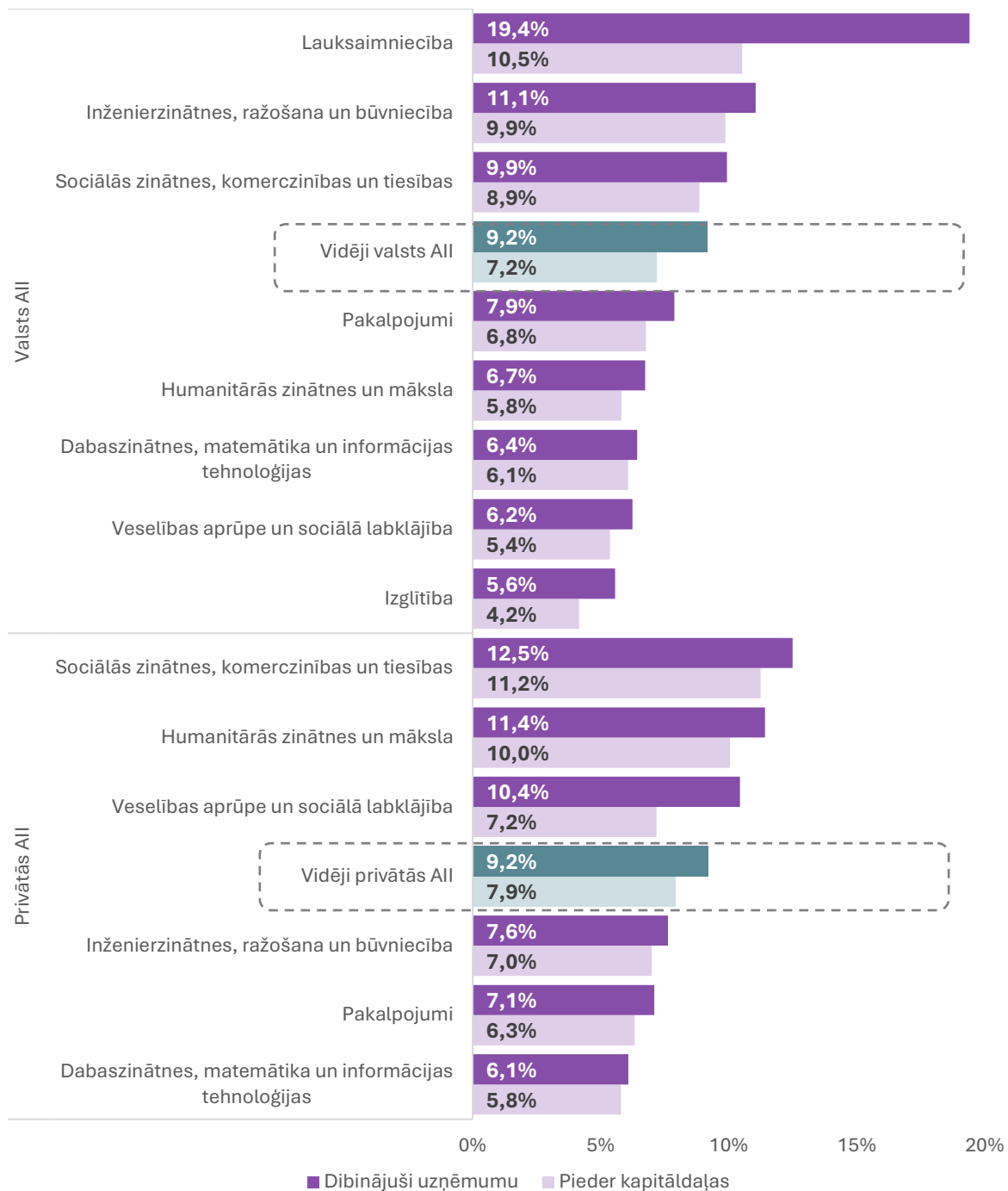
22. attēls. Absolventu, kuri dibinājuši uzņēmumus un/vai viņiem pieder kapitāldaļas, īpatsvari 2020., 2021., 2022. un 2023. monitoringa gados, pa absolvēšanas gadiem un absolventu dibināto uzņēmumu un kapitāldaļu skaita

¹⁵ Detalizētāki dati griezumos skatāmi Absolventu monitoringa rīkā.

Arī 2023. monitoringa gadā būtiski augstāki kā dibināto uzņēmumu, tā kapitāldaļu piederības īpatsvara rādītāji, absolvēto tematisko grupu griezumā, ir izglītības tematiskās grupas "Lauksaimniecība" absolventiem.

23. attēls. Absolventi, kuri dibinājuši uzņēmumus, un/vai kuriem pieder kapitāldaļas, īpatsvari (%) 2023. gadā, pa absolvēšanas gadiem un izglītības tematiskajām grupām

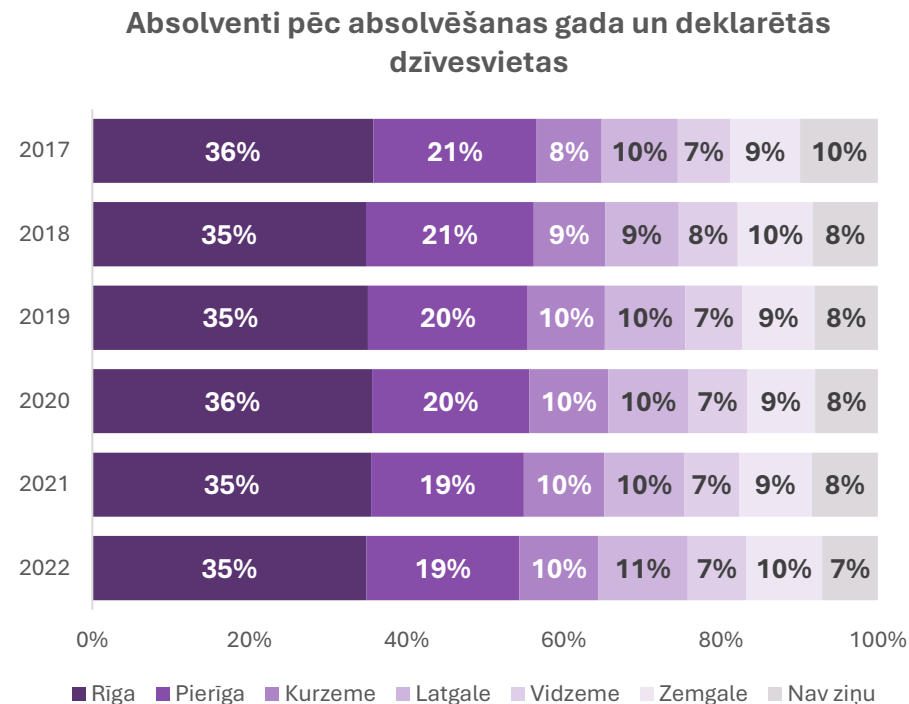
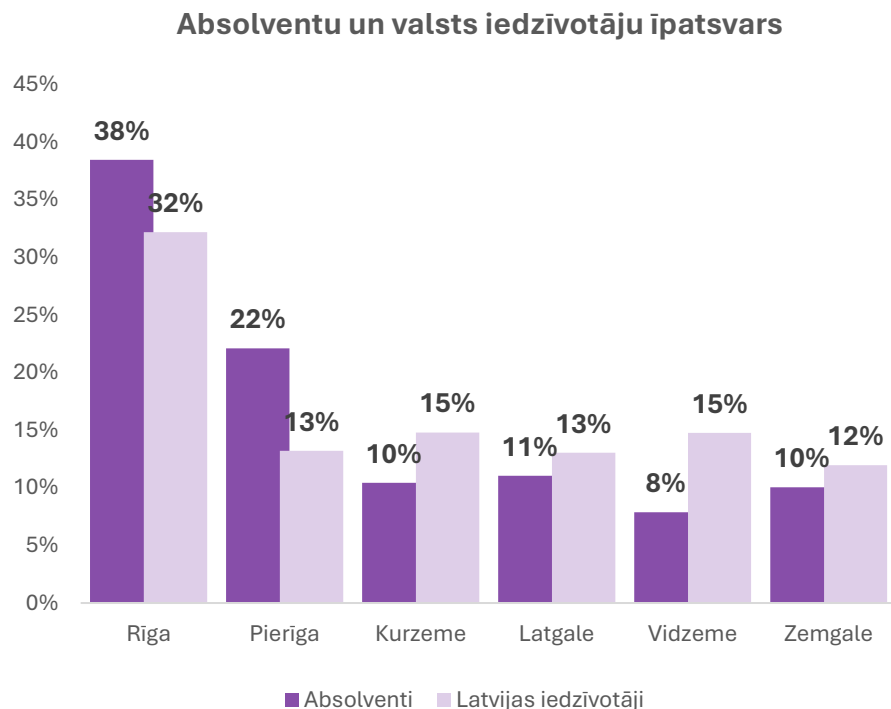
2023. monitoringa gadā to absolventu, kuri ir dibinājuši uzņēmumus vai kuriem pieder kapitāldaļas, īpatsvara rādītāji ir salīdzinoši līdzīgi starp valsts un privāto augstākās izglītības iestāžu absolventiem.

2023. monitoringa gada dati apliecina iepriekš novēroto tendenci, ka starp privāto augstākās izglītības iestāžu absolventiem visvairāk uzņēmumus dibināja un kapitāldaļu pieder izglītības tematisko grupu “Sociālās zinātnes, komerczinības un tiesības” un “Humanitārās zinātnes un māksla” absolventiem. Savukārt valsts augstākās izglītības iestāžu absolventu vidū aktīvāki uzņēmējdarbības uzsācēji ir izglītības tematiskās grupas “Lauksaimniecība” un “Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība” absolventi.

24. attēls. Absolventu, kuri dibinājuši uzņēmumus, īpatsvari 2023. gadā, pēc absolvētās izglītības iestādes veida (privāta/valsts), pa absolvētajām izglītības tematiskajām grupām

6. Absolventu reģistrētā dzīvesvieta

Šajā nodaļā aprēķinā ņemti tie absolventi, kuru deklarētā dzīves vieta ir zināma. 8,3% no visiem absolventiem deklarētā dzīves vieta nav zināma. 2023. monitoringa gadā sešu gadu absolventu sadalījums pa deklarētajām dzīvesvietām neatšķiras no iepriekšējo gadu sadalījuma – tas atbilst Latvijas iedzīvotāju sadalījumam 2023. gadā¹⁶ pa statistiskajiem reģioniem ar nelielu absolventu Rīgā koncentrējuma pārsvaru.

25. attēls. Absolventu reģistrētās dzīvesvietas (par kuriem ir informācija), salīdzinot ar valsts iedzīvotāju reģistrēto dzīvesvietas sadalījumu pa reģioniem, 2023. monitoringa gadā un absolventu sadalījums (absolūtie skaitļi) pēc deklarētās dzīvesvietas pa statistiskajiem reģioniem, pēc absolvēšanas gada

¹⁶ CSP: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR/; Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados, 2023. gads.